

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basábos petít sor egyszer 20 k.,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 7.

Ma! számunk főbb közleményei:

Polónyi vádolja Lukácsot.
A nagyváradi püspökség egy bérleje ellen.
Az elkallódott nemzeti adomány.
A győztesek.
N. ták a Házban.
Vége a tanárok harcának.
Letartóztatott orvos.
Színházi pletykák.

A tanármozgalom sikere.

— A kultuszminiszter nyilatkozata a pénzügyi bizottságban. —

A meggyőződés tisztaságának erejével és a magyar kulturapostolok iránt érzett nagy rokonszenvünk őszinte nyíltságával jelentjük azt a minden kultúrembert örömmel eltöltő korszakos eseményt, hogy a magyar tanári kar öntudatos mozgalma sikerre vezetett. Zichy János gróf kultuszminiszter ma este a parlament pénzügyi bizottságának ülésén váratlanul szenzációs kijelentéseket tett. Közölte a bizottság tagjaival, hogy teljesíti a magyar tanári kar kívánságát: nehéz munkájukat könnyebbé teszi, szolgálati idejükből elejti azt az öt esztendő, amely tudvalevőleg nagy fölzudulást idézett elő a tanári karban, — emellett pedig anyagiakban is lényegesen javítja a tanférfiak működésének honorálását.

A váratlan szenzáció s az öröm-

teli meglepetés erejével hat ez a kijelentés, mert hiszen tudvalevő, hogy a tanári testületek körében már-már a passzív-rezisztencia gondolata vert gyökeret és a kultuszminiszternek a tanárdeputációhoz intézett félremagyarázott beszéde csaknem lerombolhatlan válaszfalat vont a jövő magyar generációkat fölnevelő tanári osztály és mindig a nemzet érdekét szolgáló kormány közé. A szociális harc — a mely még csak a kezdetén volt — most örvendetes fordulattal ér véget. Ez a mindenkit kielégítő eredmény meggyőzheti a magyar államot szolgáló minden rendű hivatalnoki kart arról, hogy az öntudatos, de nem erőszakos fellépés, a sebeiknek őszinte föltárása, s a mindig mérsékelt tónusu kiváncsolom, meghallgatásra talál azoknál, akiket a nemzeti akarat impozáns megnyilvánulásából eredő bizalom az állami gépezet irányítóinak tett meg. A kormánynak ez a cselekedete, a tanárságnak ez a méltán kiérdemelt ünnepi ajándéka bizonyos arra, hogy az állami élet munkásai nem hiába remélnek ettől a kormánytól, amely éppen ezzel a tetteivel kiáltja oda a fölületesen vádolóknak: „Nemcsak ágyukra tudunk adni, de a kulturát is szolgáljuk és jobban szolgáljuk, mint az öblös torku uszítók!”

Nóták a Házban.

Arad, december 6

Sirassatok engem, orgonavirágok — nótázhatná a magapöndörítette nótán Fráter Loránd orsz. képviselő ur. Sirassatok őt el, s ha maradt még könnyetek, sirassatok a többi fiatal függetlenségi párti képviselőt, a kik a dalköltővel együtt nem átallják kiskoruságuk egész naivitásával, politikai avatatlanságuk egész nyíltságával és a vidéki kaszinók bankettjét megszegyentető, elviselt szóvirágokkal kiállani a parlamentbe „erőteljes vitát” játszani. A mikor csak a legeslegkomolyabb érvek igazolhatnák, hogy mért akasztják meg az ország munkáját, a parlament nyugodt járását, akkor a függetlenségi párt előre küldi a legkevésbé komolyakat s hogy a vita színét is megadja: Fráter Lorándot.

Szép lett volna, ha a hegedűjét is beleviszi a vitába. A népdal, a nóta eltüri, sőt szereti azokat az egymás mellé állított dolgokat, amelyeknek semmi közük nincs egymáshoz, amelyek semminő értelemmel nem kapcsolódnak egymásba, csak úgy vannak, a ritmus kedvéért, amelynek egybepengése kibékíti a logika, az értelem hiányáért. Ahogy azt Szabolcska Mihály megírta: „Tudja is a Mindenható”, — mi van azon sirni való, — hogy a ménes ott delelget, — valahol a csárda mellett, — csárda mellett! S csak a nótában érteni meg, amit Fráter Loránd rajzol meg: a nyugdi-

Tiltakozó halott.

Irta: Vértessy Gyula.

— Aki el tudja valaha felejteni azt, akit szeretett, az nem is szeretett soha. Aki a meghalt feleség után mást tud szeretni, az az élőnek a szerelmet, a halottnak pedig a bánatot csak hazudta. Akinek a csapás a szívet éri, annak a szíve nem dobban többé új szerelemre.

Akkor mondta ezt Dér Jerő, mikor a felesége halála után vagy két évre találkoztam vele és féltréfásan, félkomolyan kérdestem, hogy nincs-e még valami feleségjelölt?

— De pajtás, ne vedd a dolgot ilyen tragikusan. Ez szép könyvben, olvasva, de nem életrevaló okoskodás. Még csak nem is okoskodás, hanem bocsáss meg, naivitás.

— Nem naivitás! Ez a természetes dolog!

— Az ördögbe is, dehogyan természetes! Az a természetes, hogy egy ilyen egészséges testű, egészséges lelkű, jómódu, szép állású fiatal leány csak addig gyászolja az első feleségét, míg meg nem találja a második igazit.

— Két igazi nincs. Vagy az első nem volt igazi szerelem, vagy a második nem az. Az anyém az volt.

— A szív nincs egy érzésre berendezve.

A szívnek, míg ereje, hangulata és fiatalsága van, addig újra meg újra szeretnie kell. Az érzéseket megölni lehet, de eloyomni, eltemetni nem lehet. Hamut is lehet rájuk hinteni, de azt csakhamar lefujja vagy az idő, vagy az első szerelmes tekintet, mely belénk kapcsolódik.

— De hiszen én belém nem kapcsolódik szerelmes tekintet. Kikapcsolom én azt a szíveimből, még ha vér serked is utána. Az énszívevem az a hamu már ott marad. Nem is hamu az már, de jég. Vastag jég.

— Fel fog olvadni. És akkor magad is be fogod látni, hogy ostobaság lenne az embernek harmincegynéhány éves korában lemondani az életről.

— Az élet nemcsak szerelemből áll.

— De nem is csak bánatból egy elköltözött feleség után. Az embernek magával szemben is vannak kötelességei. S ezek közül az első, hogy ne hagyja el az ember magát és ne adja át magát holmi beteges érzéseknek.

— Nem tudok másképp tenni.

— Eh, dehogyan nem. A lemondásokra elég idő lesz akkor is, mikor már majd le kell mondani. Az öregség szomorú, vigasztalan napjai elkövetkeznek, akár akarjuk, akár nem,

s akkor majd későn jut az eszedbe a bánat eldobott ifjuságodért.

— Először is az én korom már nem ifjúkor. Az ifjúkor harminceg tart. Azután már csak lefelé megyünk. Igazi szerelemből már úgy se jönne hozzám senki. Legfeljebb, mert az illatónak előnyös lenne, ha hozzám jönne. De nem ez a főakadálya annak, hogy én még egyszer megönsüljek. Ezen még tuítenném magam. El tudnék venni valakit nemes önzésből is. Én szeretném, nekem ez az érzés gyönyörűséget okozna s nem is gondolnék azzal, hogy ő szeret e. De más tart vissza. Magam utánám halálra magamat, ha még egyszer tudnék szeretni. Mert a második, ugynevezett szerelem vagy áltatár, vagy vigasztalás s akkor gyáva gyengeség; vagy hasugság s akkor aljasság. És a halott szellemének tiltakoznia is kellene mindkető ellen.

Ettől az időtől kezdve Jerővel gyakrabban vitatkoztunk erről a témáról s megpróbáltam őt, ha ugyan még lehetségesnek látszott, felrázni bánatos emlékezéseinek ebtől a szomorú hangulatából.

Mert erős meggyőződéssel hittem azt, hogy az egész csak hangulat. Időhöz kötött, muló, inkább magára erőszakolt, mint természetes hangulat, melyhez most már csak vagy álszé-

jazott betyárt, aki vad kiáltással tör be egy özvegy korlátlan italmérésébe és ott minden cél és haszon nélkül száz szál gyertyát és ugyanannyi itce sillert kíván az asztalra.

Es lám, mihelyt a nótára gondolkunk, már érezzük, mire is emlékeztetett a Fráter Loránd szpics-e. A helyzet csakugyan az, hogy egy fogavesztett, idejét multa öreg legény téved be a kocsmába, a hol már divatját multa a száz szál gyertya, száz itce bor. Ez az öreg, valaha híres, valaha rettegett betyár: az obstrukció. Hogy reszketett is az ország a mikor a fokosával ráütött a törvény asztalára és száz szál szónok, száz technika mellett dulta föl a rendet. Ma azonban? Fráter Loránd így nótáz: „A korcsmáros nagyokat néz, hogy még egyszer hallja . . .” Hát bizony nagyokat is nézhet. Mitakara jámbor, szilajat játszó, köszvényes lélek? A régi idők romantikáját visszalopni a parlamentbe, a mely hétköznapi, szorgos munkában akar elszürkülni? Arra nincs szükség. Még egyszer, utoljára ijeszteni akar, még egyszer rettegetté akar lenni? Hiábavaló erőlködés; amíg csak tetszelgő komédiázás a dolog, el-el nézi a korcsmáros, meg a nézők; mihelyt komoly zavart akarna csinálni, mihelyt komoly károkat okoz a repedt, dróttal faldozott fokosa, úgy kihajintják a vén rendezavarót, hogy aviatikusnak mehet tőle.

Igy se értjük meg az ügyet, s még kevésbé értjük meg a prózát. Amikor tagadják az obstrukció szándékát, amikor irtóznak az exlextől, amikor a pártvezérek tartózkodnak a nyilatkozatoktól, mi szükség van arra, hogy a párt fiataljai nyüzsgő rajban vonuljanak föl s a legalkalmatlanabb időben tegyenek tanúságot mondattüzési és szabad előadói készségükről? Talán irhatna Fráter Loránd egy új nótát róla: talán többet sejtene hozzá az ország. S az időpcsékolásért, a melyet a nótaszerző

meg a társai a parlamentben elkövettek, talán kárpótolna az a kedves elbődülés, a melyet a magyar dallamok bocsátanak a gondoktól menekülő honfilélekre.

Ha pedig új nótát nem szerez: a kevés dicsőséget nyújtó parlamenti szereplés helyett vegye újra a hegedűt a kezébe, s huzza pártjabeli társainak a régi nóták egyikét: „Gyerdek velem akáclombos falumba”, — menjetek az akáclombos falukba, a hol ugyan most nem lombozik az akác, mint májusban, választás idején, de a hol még mindig több ráérő idő és bizonyára hálásabb sokaság van az olyan beszédekre, a minőket a fiatal függetlenségek, lehet, hogy csak merő tévedésből, a parlamentben fujnak el.

Polónyi vádolja Lukácsot.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 6.

Az ülés megnyitása előtt a képviselők a kabátgombokon találgtják: megtartja-e Apponyi beszédjét vagy se. Tegnap tele volt a folyosó azzal a hírrel, hogy Apponyi jön s magával hozza a beteg Kossuth Ferenc buzogányát is. Két buzogánnyal fog szétütni s már utánozták a jajongást, amely a munkapárti térségeken keletkezni fog. De feltizenegy tájon rémesen hangzik a hír, hogy Apponyi nem tart beszédet. A Kossuth-párt táborából megerősítik a hírt s a Justh-részen egyik képviselő a következő nyilatkozatra ragadtatja magát:

— Helyes volt a Justh párt állásfoglalása akkor, amikor semmiféle szövetezésbe nem ment bele. Kossuthék viselkedése régtől gyanús s konstatalható, hogy közelebb állanak a néppárthoz, mint hozzánk. Lám, Somssich gróf Kossuth-párti, aki részt vett a fehérvári katolikus gyűlésen, ott olyan beszédet mondott, amely nagyon illett volna Rakovszky Istvánhoz.

Még be sem fejezte nyilatkozatát, megjelenik, nagy aktacsemóval a hóna alatt Polónyi

Géza. „Ma kivégzés lesz!” ezzel a kiáltással vonul el a hírlapírók mellett.

Maga hirdeti, hogy beszédje óriási szenzáció. Mosolyogva állják körül a kitűnő férfiut, akinek sikerült egy kis zavart csinálni, de akinek a kivégzése egy kissé visszafelé sült el.

A képviselőház üléséről szóló tudósításunk a következő:

Kabós Ferenc alelnök negyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket és irományokat, majd áttérnek a napirend szerint

(az Indemnitás)

folytatólagos tárgyalására.

Lovász Márton: A kormány azt hangoztatja, hogy az indemnítást nem lehet bizalmi kérdéssé tenni, mert az indemnításra az országnak van szüksége s az ex-lex az országnak okoz mérhetetlen károkat. Szerintem az indemnitás megszavazása igenis bizalmi kérdés. (Ugy van!) Megemlékezik arról az időről, amikor a kormány először kért indemnítást s a parlament már akkor megtagadta. Ha igazi alkotmányosság volna ebben az országban, a kormánynak már akkor el kellett volna hagynia helyét. Ezt nem tette, maradt s a politikai hibák egész sorozatát követte el azóta is. Az indemnitás megtagadásának oka tehát a politikai bizalmatlanság. Rátér ezután a konkrétumokra. Az országot teljesen áthatotta már a gazdasági függetlenség eszméje. Ezért harcol évek óta a függetlenségi párt. A kormány munkája nem nyújt garanciát a gazdasági önállóság szempontjából, s ez az indemnitás megtagadásának egyik legfontosabb tárgyi oka. Hogy mennyire él az országban a vágy a gazdasági függetlenség iránt, bizonyítja az a körülmény, hogy még ez a kormány is kénytelen volt ez irányban koncessziókat tenni és uralomra jutásakor egyenesen hangoztatta, hogy hiva a gazdasági önállóság kiépítésének, csupán az eszközei és az utai mások. A koncesszió őszinteségről eddig senki sem győződött meg. A készfizetések körüli állapot pedig egyenesen ellene szól a kormány előbb tett nyilatkozatainak. Meghátrált az osztrákok jogtalan aspirációi előtt és saját magát hagyta cserben. Ugyan ez az állapot a választói jog terén. A vá-

gyenből, vagy megszokásból ragaszkodik s meg sem próbálja lerázni magától.

Igyekeztem őt arról is meggyőzni, hogy az elhunyt is, ha szelid, jó, szerelmes lelke ide látna, csak örvendene annak, ha falálna itt maga helyett valakit, aki őt szereti.

— Azt hiszem, hogy elhalt szeretteinknek semmi se eshetnék jobban, mintha miukat itt boldognak látnának.

— Én pedig azt hiszem, hogy az fájna nekik legjobban, ha látnák, hogy helyük be van töltve, az asztalnál is s a szivben is. És végül is, ha az ember boldog volt, azért meg kell fizetni. Két évig határtalanul boldog voltam az én imárott feleségemmel, jogos, hogy egy egész élet szenvedésével fizessenek érte.

Végre is beléuntam hálátlan szerepembe és ráuntam az ő rideg, kegyetlen áfozofálására is. Abbahagytam a kapacitálást s többé nem is hívtam sehová sem. Annál kevésbé, mert egyszer kijelentette, hogy még találkozni is rosszul esik neki olyanokkal, akik nem szenvednek úgy, mint ő.

— Gyűlölöm azokat, akik nevetni tudnak. Legjobb lenne nekem elrejtőzni az erdő sűrűjébe, mint a halálra sebzett vadnak s ott várni be a véget.

Az erdő sűrűjébe nem rejtőzött ugyan el, de kiment lakni valahová az isten háta mögé, a farkasréti temető végén fekvő valamelyik kis budai utcácskába.

Oda azután már én se mentem utána. Tegyen, amit akar. Ha valaki nem hallgat az okos szóra, hát menjen tönkre. Erőszakkal senkit se lehet meggyógyítani.

Nem láttam egész nyáron át. Csak most, a múlt napokban állított be hozzám. Mintha kicserélték volna! A régi kedélyes cimborá lett újra. Ámbár, az igazat megvallva, néha úgy tűnt fel nekem, mintha tettett lenne ez a kedélyessége s mintha önmagát is áltatni akarná vele.

A legvidámabb beszélgetés közben egyszerre csak elhallgatott s mintha valami láthatatlan alaktól kérne bocsánatot, úgy kérdezte:

— Mit gondolsz, haragszik ő én reám, amiért most mosolyogni tudok?

— Az ő szelleme? Édes Jenőm, a szellemek felől nyugodtak lehetünk. Azok nem igen háborgatnak már minket.

— De én mindig magam mellett érzem őt. S mintha biztatna, hogy csak legyek boldog. Ő örül neki.

— Hja, így vagyunk, — gondoltam — akkor csak éljenek a szellemek, ha ilyen jó uton vannak.

— Hissen rég mondtam neked. Hogy, aki szeretett s elhalt, boldog, ha látja, hogy az, akit egyedül hagyott, talált valakit. Az elhalt szerettünknek csak nem lehet az kínos, ha miniket boldognak lát.

— Én is úgy gondolom most már. Neked volt igazad. Érzem, hogy ő maga biztat, hogy csak szeressek. És fogok is szeretni.

Már ekkor tisztában voltam vele, hogy már is szeret. De nem akartam elébe vágni. Biztosra vettem, hogy hamarosan elmondja majd maga. Mert a legtermészetesebb lélektani következtetés az, hogy annak valljuk be először a titkunkat, akiről sejtjük, hogy elhatározásunkat jóvá fogja hagyni.

Ki is rukkolt hamarosan.

— Hiába küzdöttem ellene. Megtörtént, amitől félttem. Nem tudtam magamnak parancsolni. Nyomorult, gyöngye ember vagyok én is. Olyan, aminők mi mindnyájan. Semmi igazi lelki tisztaság, semmi igazi nemes érzés nincs bennünk. El tudjuk azt is feledni, akit legjobban szerettünk.

— Kedves barátom, — igyekeztem őt megnyugtatni, ehhez se a lelki tisztaságnak,

lasztói jogot a kormány, amikor a választói törvény ütköző pont lett a pártban, egyszerűen kikapcsolta programjából. Vagyis a ponton is cserben hagyta önmagát. Ezzel teljesen elvesztette lába alól az erkölcsi alapot, bárha ez a kormány nem is fektetett valami nagy súlyt arra, hogy erkölcsi alapon álljon. Meggyőződése, hogy ezek a problémák ellenállhatatlan erővel fognak tért hódítani az országban és az elemi erővel meggyilvántuló nemzeti akarat meg fogja buktatni ezt a kormányt. A javaslatot nem fogadja el.

Lovász teszéde után, amelyet az ellenzék tetszéssel fogadott,

Mocsáry Sándor szólal föl és azt fejtegeti, hogy az indemnitás megszavazása alkotmányjogi kötelesség. Németországban . . .

Polényi Dezső: Ott nincs munkapárt!

Batthyány Tivadar gróf: Ott van általános választói jog! Ott dolgoznak!

Mocsáry Sándor: Igen, ott dolgoznak, mert nem merik ki az ország erejét meddő közjogi vitatkozással. (Nagy zaj.)

Fráter Loránd: Ott nincs Ausztria!

Kun Béla: Ott nem fenyegetik az ország függetlenségét!

Batthyány Tivadar gróf: Éljen az általános választói jog! Mi van az általános választói joggal? (Zaj)

Mocsáry Sándor: Az exlex állapotok előidézésével nagy károkat okozott az országnak az ellenzék. Meg van győződve arról, hogy a kormány teljesíteni fogja azokat a feladatokat, amelyeket vállalt. A javaslatot elfogadja. (Élénk éljenzés és taps.)

Polényi Géza: Az ország nagy munka előtt áll. Fejtegeti, hogy az indemnitást a magyar parlament miért kezeli a bizalom kérdéseként. 1908. óta a Házban költségvetési vita nem volt. Nem szabad tehát az ellenzéknek szemrehányást tenni, ha az ellenzék először kívánja kritikai jogát a jelenlegi kormányval szemben gyakorolni. Bizalmatlan a kormány iránt, különösen pedig a pénzügyminiszter iránt. (Felkiáltások a jobboldalon: Ah! Derűtség.) Ezt a bizalmatlanságát indokolni kívánja. Abban a kérdésben, hogy már csak azért sem szavazhatja meg az indemnitást, mert Lukács László a pénzügyminiszter, (Éljenzés a munkapárton.) több képviselőre hivatkozik, akik csak azért nem léptek be a munkapártba, mert Lukács lett a

Khuen-kabinet pénzügyminisztere. Lukácsot protokollált home regiussnak tartja. Lukács ugyan tiszteletreméltó gavallérember, de ugyanolyan mértékben schwarzgelb is. Rattenetes jó érzéke van a kormányok hullaszaga iránt. Mikor a választások lezajlása után a parlamentet az foglalkoztatta, hogy a kormány vesztegetések, etetések és terror útján szerzett többséget, bátran állítja, hogy olyan terror még soha nem volt, mint a legutóbbi választás idején. Foglalkozik az ischli klauzula történetével. Lukács tartozik tehát a nemset előtt a politikai felelősséget vállalni és ezért indokoltnak látja, ha a pénzügyminiszter iránt a legmélységesebb bizalmatlansággal viseltetik.

Összefoglalja, hogy egy fiatal képviselőtársaság folytonosan közbeszólásokkal zavarja. Már a politikai morál szempontjából is megkövetelheti, hogy az illető csendben hallgassa végig. (Nagy zaj.) És éppen az a fiatalember zavarja, aki csak a napokban kérte a Kossuth-pártba való felvételét.

Hantos Elemér: Ez hazugság, ez rágalom! (Nagy zaj.)

Zlinszky: De igen!

Felkiáltások jobbról Polónyihoz: Ki mondta ezt!?

Zlinszky István: Ezt én mondtam!

Hantos Elemér: Ön el szemben is fentartom! Akkor is rágalom!

Nagy zaj és mozgás támad, Zlinszky István kiest a teremből, segédek és bizonyítékokat keres. Polónyi Géza tovább folytatja beszédét.

Polónyi Géza ezután lapszemléket olvas fel, melyekkel igazolni kívánja, hogy a függetlenségi párt annakidején Lukács ajánlatait elutasította.

Kabós elnök figyelmezteti Polónyit, hogy bár az indemnitási vita széles mederben folyhat, a képviselő által hosszan felolvasott szemelvények személyes háttérrel bírnak és így a tárgyhöz való ragaszkodást kéri. Majd a szónok kérelmére tíz perc szünetet ad.

Szünet után Polónyi a készízetésről szóló javaslatot ismertette és fejtegette. Beszédét azal végezte, hogy a kormány készül a létszámemelésre és bujkál a választójog dolgában, gyengének mutatkozik a nemzetiségekkel és a horvátokkal szemben, ezért nem szavazhatja meg az indemnitást.

Hantos Elemér személyes kérdésben kijelenti, hogy közbeszólásáért bocsánatot kér a Háztól, fenntartja azonban, hogy a Kossuth-pártba soha belépni nem akart és ha valaki felvételre ajánlotta, úgy ez tudta és akarata nélkül történt.

Zlinszky István kinyilatkoztatja, miszerint tévedéstől állította, hogy Hantos be akart lépni a Kossuth-pártba. Utána járt a dolognak és meggyőződött, hogy más Hantosról volt szó.

Gál Sándor és Polényi Géza kimagyarázó szavai után

Mádi-Kovács János beszélt. Különösen a választójog reformját sürgeti. Utána

Kovácsy Kálmán került volna sorra, de az idő előrehaladott voltára való tekintettel a Ház megengedte neki, hogy beszédét holnap mondassa el.

Ezzel az ülés véget ért.

VIDÉK.

Balogh államtitkár programbeszéde. Budapestről jelentik: Balogh Jenő államtitkár holnap este Marosújvárra utazik, hogy ott mint a kerület képviselőjelöltje elmondja programbeszédét. Az államtitkárt több munkapárti képviselő kíséri el útjában.

A bodajki választás eredménye. Bodajkról jelentik: Zichy Aladár grófot 720 szavazattöbbséggel a kerület képviselőjévé választották.

A székudvari választás. Tegnap zajlott le Székudvaron a községi képviselőtestületi tagok választása. Ardelean Mihály községi bíró néhány olyan egyémet szeretett volna behozni a képviselőtestületbe, akikről remélte, hogy hasznára lehetnek a községnek. Azonban ezek a jelöltek megbuktak — és amint informátorunk mondja — a székudvari Wenckheim uradalom tisztviselőinek pressziója következtében, mert a tisztviselők csupa román jelölteket támogattak és azok győztek is. E hihetetlen hírre vonatkozólag kérdést intéztünk a székudvari uradalom intézőjéhez, aki kijelentette, hogy a mostani választáson a magyarok többségben jöttek be, tehát valóban az, mintha az uradalom a nemzetiségeket támogatta volna.

se a nemes érzésnek semmi köze. Mert az, hogy elvesztett szerelmünket bocsúltesen meggyászolván, éljünk egy új szerelemnek, ez a józan okosság parancsa és a fiatal, egészséges, szerelemrevágyó szíve, joga és kötelessége.

— Biz' ez csak aljasság! Hanem egy dolog vigasztal. Ha ő nem bocsátaná meg a vétkeimet, az én elköltözött drága hitvesem, akkor tiltakozna ellene. No, mit nézel rám olyan megütközve? Igenis, tiltakozna. Mert az elköltözötték árnyainak szer eszközüik van rá, hogy közlekedjenek velünk, hogy megértessék magukat, ha akarják. Ő nem tiltakozik. Sőt, éjjeleante, mikor álmatlanul, aggódva hanykolodom ágyamban, mintha a szavát hallanám:

— Próbálj boldog lenni. Ha szereted: legyen a tiéd.

— No, ennek szivből örvendek, ha szeretsz valakit. Csak hogy az élet győzött a halál fölött. Ujra boldog ember leszel, azután az egy pár elvesztegetett, átkinlódott év után.

— Néha én is azt hiszem. Imádom az asszonyomat. Ő is özvegy. Ő is gyászolta az urát, mint én a feleségemet. Ő is elvennivaló élt a világtól és ő is azt hitte, hogy az ő életének is vége. A két vigasztalásra szoruló

lélek azután egymásra talált, a közös bánat közel hozta lelkeinket, először a részvét támadt fel egymás iránt, és a részvétből szerelem lett. A közös csapás hozott össze miakat, hogy azután kölcsönösen levegyük egymás lelkéről a fekete takarót. Nagy boldogság ez. Tél után, hosszú tél után újra érezni a tavaszt.

— Mikor lesz az esküvő?

— A jövő héten. Sietek a boldogságommal, hogy el ne repüljön, itt ne hagyjon. Vagy hogy — tette hozzá elgondolkozva, — meg ne gondolja magát a halottam. Most még akarja, de ha nem akarná? Mi lenne, ha nem akarná?

Gondoltam magamban, hogy éppen legfőbb ideje, hogy megnősüljön Jenő barátunk, mert ha sokáig egyedül marad, még baj lesz. No de majd meggyógyítja a szép asszony.

Az esküvő előtt még meglátogattam a Jenő jóvendőbelijét, a kedves, okos, szép asszonyt, akinek minden szavából kiérzett, hogy szereti Jenőt.

— Olyan boldognak kellene lennem és nem merek, — félek — remégek valami katasztrófától, ami utol fog érni az esküvő után. Néha olyan furcsa ez az ember. Képes halálra ijeszteni. Ő is szeret engem, én is szeretem őt és mégis, mintha valami minduntalan odaállna

közénk. Fogja a kezemet, beszél arról, hogy mennyire szeret és hogy milyen boldog lesz, ha az övé leszek és azután egyszerre szinte el-
iök magától, az arcát a kezébe temeti és úgy mondogatja:

— Nyomorult vagyok, bűnös vagyok.

— Tudom, hogy mire gondolsz. Az első feleségére. Tisztelem is az érzéseit, de ez mégis sok, hogy most, közvetlen az esküvő előtt is, előttem sirassa a halottját és átkozza magát.

— Majd elmúlik ez, csak esküdjének meg és utazzanak el. Meglássa, még nevetni is fognak ezek a dolgok.

Meg is volt az esküvő. El is utaztak nász-
utrá. Jenő tulizgatottnak látszott ugyan utrakelés előtt, de azért semmi nyugtalanítót nem láttam rajta.

És pár nap múlva hazajött a menyecske egyedül Fiuméből. Megérkezésük utáni reggelen a férje eltűnt a szálodából:

— Nekem egy sor irást sem hagyott. Ez a levél önnek van címezve. Ezt találtam az asztalon a távozása után. Nem tudok mást gondolni, mint hogy az a szerencsétlen ember megőrült.

A levelet felbontottam, elolvastam. Ez volt benne:

A nagyváradai püspökség egy bérlője ellen.

— Erőszakos kilakoltatás párbaj miatt. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 6.

Páratlanul érdekes kérelmet tárgyal legközelebb a nagyváradai törvényszék: a nagyváradai latinseretársasági püspökség bírói végzéssel és szuronyos esendőrökkel akarja kilakoltatni egyik szalontai bérlőjét.

A nagyérdekeségű ügyről tudósítónk ezeket jelenti:

Kenyeres János duggazdag földbirtokos a szalontai határban nagyobb területet birtokában esztendő óta a nagyváradai püspökségtől. Ez év október elsejével a bérlet lejárt a Kenyeres nagyon szeretne volna tovább megkapni, esetleg örökáron megvenni a birtokot.

A képviselőválasztások idején az egyik párt kortesei nagyobb összeget kértek Kenyeres-től választási célokra és megígérték, hogy a király maga fog eljárni és kieszközli, hogy Kenyeres megvehesse a püspöki birtokot.

Adott a Kenyeres pénzt a választásokra, vagy sem, az mellékes de tény, hogy a birtok eladását a király egyáltalán nem eszközölte ki, ellenben a bérlet visszavonhatatlanul lejárt és még csak három évre se akarták meghosszabbítani.

Kenyeres végül is ígéretet kapott arra, hogy egy évre meghosszabbítják a bérletet.

Hogy ezután mi történt, azt hozszadalmos volna elmesélni, de a bérlet körül Kenyeres János komolyan összezördült Erős Rezsővel, a püspökség megbízottjával és lovagias affér is keletkezett. A segédek békésen intésték el a dolgot, párbaj nem lett belőle.

Időközben azonban elérkezett október elseje, a bérletet se három, se egy évre meg nem hosszabbították, Kenyeres azonban nem mutatott hajlandóságot arra, hogy kimenjen a bérletből, sőt még ma is benne ül.

A püspökség elunta ezt és most keresetet adott be a törvényszékhez Kenyeres kilakoltatása iránt.

Párbaj helyett hát a bíróság ítélkezik és esetleg esendőrök intézik el az affert. Anzi

— Megszököm tőle. Neked se írom meg, hová. El, el, akárhová, csak mellőle el! Az első elkergetett. Mikor meg akartam csókolni ezt a másodikat, elém állt az első. Egyik hideg kezét a forró számra tette, a másikat a forró szívemre és megfagyott ajkamon a csók, szívemben a vágy. Meg nem tudnám ölelni ezt az asszonyt! Ennek a számára nem vagyok férfi a nem is lehetnék soha. Szeretem, de menekülök tőle, mert úgy se lehetnék soha a férje. Ezt nem engedi szeretni az első feleségem. Eddig engedte. De az első csóknál elénk állt: — A hitvesed én vagyok, holtan is. Hitvesi csókhoz másnak nincs joga... És én nem tudtam megcsókolni a feleségemet, a látogatlan levegő sugott fagyos, dermedt szavakat:

— Nem tudom tűrni, hogy másé légy — azt hittem erősebb vagyok, de nem vagyok. Te, csak az enyém vagy örökre. Én halálig szerettelek — te is halálig csak engem szeretniesz...

Odaadtam a levelet a szegény asszonynak. Nem is olvasta végig:

— Eltemethetjük.

Abban a peroben hosták a táviratot a főmei vendéglőből, hogy megtalálták annak az urnának a hulláját, aki eltűnt...

mindenesetre páratlanul érdekes lesz a lovagiaskodás történetében. Mert az egész mintha a meg nem tartott párbaj miatt történne. Lehet, hogy nem, de a látszat e mellett szól.

Az elkallódott nemzeti adomány.

— Eötvös Károly elszámolást ígér. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 6.

A Kossuth Lajos temetésére gyűjtött pénz elkallódásából keletkezett botrányban még mindig nem lehet tisztán látni. Ma négy nyilatkozat is látott napvilágot az ügy beavatottjai részéről, de ezekben csak burkolt vagy nyílt fenyegetések és erőltetett cáfolatok vannak, a melyek egyáltalán nem tisztázzák a helyzetet. Eötvös Károly azonban ma hazaérkezett és megígérte, hogy kétszer huszonnégy óra alatt tájékoztatni fogja a közönséget.

Pázmány Dénes ez ügyre vonatkozólag egy újságíró előtt a következő szennzációs nyilatkozatot tette:

— A dolog hiteles története a következő: Mikor Kossuth Lajos betegeskedni kezdett, már akkor olyan hírek kerültek forgalomba, hogy nélkülözéseket szenved, anyagi bajokkal küzd. Halála előtt már jó néhány héttel gyöjteni kezdtek. Ennek a gyöjtésnek a névsora most nem tudom hol van. Épp azon fáradozom, hogy ezt a hiteles listát megkerítsem. Fogalmam sincs, hogy hol lehet. Mintegy három héttel Kossuth Lajos halála előtt körülbelül nyolcvan—kilencven ezer forint gyűjt össze. Ezt mi átadtuk Eötvös Károlynak. Azt határozottan tudom, hogy a pénzt ő vette át. Eötvös Károlyi Gábor gróf társaságában ki is utazott a pénzzel Torinóba, azonnal, amint hírdült, hogy Kossuth Lajos meghalt.

Időközben a Wekerle-kormány példátlan magaviselésével és hazafiatlan vonakodásával szemben Budapest főváros magára vállalta Kossuth temetési költségeit. A főváros képviselőiben ki is utazott Gerlóczy alpolgármester Torinóba és magával vitt százezer forintot. Odakint találkozott Gerlóczy Eötvösökkel. A mit fizetni kellett, azt mindent Gerlóczy fizetett. Ő természetesen csak nyugta ellenében fizethetett mert neki számadási kötelessége volt a fővárossal szemben. Eötvös Károly nem fizetett semmit.

Mikor Eötvös visszajött, mi, a bizottság tagjai, kérdeztük, hol van a pénz? Ő azt felelte, ne bolygassuk a dolgot, hagyjuk nyugodtan, olyan diszkrét kiadások merültek fel, a melyekről ő nem számolhat el, mert tekintettel kell lennie a Kossuth-családra és arra, hogy valahogy a Kossuth nevet semmiféle gyanu vagy hozzá nem méltó gondolat ne érintse. Ekkor mi nem is bolygattuk tovább a dolgot. Azóta hosszú idő múlt el. Én már tizenöt év óta állandóan sürgetem Eötvöst, hogy számoljon el. Én már öreg ember vagyok, hatvankétéves elmúltam, Eötvös Károly is öreg ember, Hentaller is öreg. Mi hárman vagyunk csak életben. Kell, hogy leszámoljon.

Most, hogy Eötvös Károly összeveszett a fiával, ez az elszámolás valahogy újra felszínre került. Az a néhány zsidó ember, akik annak idején harmincezer forintot gyűjtöttek arra a célra, hogy megmentésük Eötvös Balintot, ne hogy az Eötvös-nevet valami folt érje, most újra mozgolódnak kezdtek. Ezek közül az emberek közül én is ösmerek néhányat és beszélgettem velük az ügyről. Valószínű, hogy az Abbáziában, ahová Eötvös Károly oly szeretet-

tel jár, szóba került a dolog beszélgetés közben és azt hiszem, így jutott az egész ügy a Neues Budapest Abendblatt egy munkatársának a tudomására. Én nem bánom, hogy felszínre került az ügy, mert előbb utóbb el kell számolni.

Itt az újságíró megjegyezte, hogy Kossuth Ferenc úgy nyilatkozott egy hírlapíró előtt, hogy az egész ügyből semmi sem igaz. Pázmány erre ezt felelte:

— Kossuth Ferenc erőltesse meg egy kicsit a koponyáját, mert én nem vagyok Hírlapíró, töle nem sajtóper fog kapni, hanem egyebet, én állok azt, amit egyszer kimondtam. Ma már Kossuth Ferenc is kezd emlékezni, nem úgy, mint tegnap és azt hiszem, lassan minden eszébe fog jutni.

— Terheli-e tehát valami mulasztás Eötvös Károlyt?

— Igen, terheli mulasztás — volt a határozott válasz. Ezek után még Pázmány azt mondta, hogy minden attól függ, mit fog mondani Eötvös Károly, akinek a szavát még nem hallottuk ebben az ügyben, mert Eötvös pár nap óta távol van Budapesttől.

Kossuth Ferenc, aki most betegesen fekszik, méltatlankodva jelezte ki egy újságíró előtt:

— Mélyen fáj vagyok háborodva azokon a támadásokon, amelyeket ellenem intétek. Nem bírom elképzelni, hogy politikai ellenfeleimtől származnék ez a brutális, elképzelhetetlen támadás, amelyekkel szembe kell nélnem. Hogy miképpen ítélem meg? Édes istenem, hát úgy, hogy ez is egyike ama száraz kísérleteknek, amelyeknek folyton-folyvást ki vagyok téve.

Badar beszéd az, hogy az én szent édes atyámnak hamvait akárkitől is ki kellett volna váltani! Kitől? Hiszen egész Turin mélységes megilletődéssel kísérte a hült tetemet a pályaudvarra és senkinek se jutott volna eszébe, hogy egy család és egy nemzet gyászából kivácsoljon magának tőkét.

Badar beszéd az is, hogy abból a százhatvan ezer koronából, a melyről sohasem tudtam és nem tudok ma sem, az adósságaimat fizették volna ki. Többek között már csak azért sem, mert soha adósságom nem volt. Specialitásom, hogy váltót nem irtam alá és hogy adósságot nem csináltam.

Amennyiben az a pénz egybegyűlt volna és most számon kérik, minden számonkérést úgy kell tekinteni, hogy az Eötvös Károly felé esik, akinek egyéni tisztességét talán csak még sem akarják kétségbe vonni. Nekem ahhoz a pénzhez nem volt közöm és nincs most sem.

Az ellenem irányult támadások betegkékké tettek. Rémülettel gondolok rá, hogy egy cinikus, örült agy merészsége engem meg mer vadelni. Hol keressek védelmet? E őz lesz-e a sajtópör, amelylyel lesujtok a rázamazóra? Előszólhatja-e bennem a bírói elégtétel azt a gyötrő tudatot, hogy egy tisztességben eltöltött élet végén még csak a becsületemet se hagyják meg a számomra?

Eötvös Károly baráti körének egyik legmeghittebb tagjától a következő közlés látott napvilágot:

— Eötvös Károly már néhány napja a Balaton melletti kis gazdaságában időzik, teljesen elvonulva a világtól, ahova még újság se jár. Azt hiszem csak ma szerezhett tudomást a mi értesítésünk alapján. Azt azonban már most kijelenthetem legjobb tudomásom szerint, hogy Eötvös féltékenyen őrizi ezen elszámolás adatait, amelyeket eddig csak azért nem tett közzé, mert nem akart semmiféle ol-

dalon érzékenységeket előidézni. Most, úgy látszik, kényszerítik erre s a nagyközönségre az a meglepetés vár, hogy az elszámolásból ki fog derülni az, hogy Eötvös az ő vagyoni viszonyaihoz képest valóságos kis vagyont fizetett rá a gyűjtés összegére.

Az éjjeli órákban végre megjelent az ügy legilletékesebb szereplőjének, Eötvös Károlynak a nyilatkozata is. Eötvös ma este érkezett Budapestre, ujságírókat nem fogadott, ellenben nyilatkozatot adott le a lapoknak, amely szerint kétszer huszonnégy óra alatt tájékoztatni fogja a közönséget a valóságról. Egyelőre csak annyit mond, hogy a hírlapokban megjelent közlemények egyetlen fontosabb tétele se igaz.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Aida, opera. B) bérlet.
Csütörtök: Délután: Muzsikus leány, operett. Este: Balga szüz, színmű. Bemutató-előadás. C) bérlet.
Péntek: Balga szüz, színmű. A) bérlet.
Szombat: Balga szüz, színmű. B) bérlet.

Primadonna-fogás Szegeden.

(Erőszakos szinigazgató)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 6.

A szegedi közönség napok óta érdeklődéssel tekintett a tegnapi színházi est elé, amelyen egy igazi grófné énekelte el a Dollárkirálynő egyik legszebb és leghálásabb női főszerepét: *Daisy Grayt*. De azt nem tudja senki, hogy a bájos Barna Mancsi már egy évvel ezelőtt el akarta játszani ezt a szerepet Szegeden, amikor még egyszerűen csak Barna Mancsi volt, nem pedig egyik gróf Csáky-nak a felesége és méltóságos asszony.

Almássy Endre már akkor kérlette:

— Gyere el Mancsi Szegedre, majd meglátod, milyen szívesen fogad a szegedi közönség. Bizony, el sem eresztenek innen. De Mancsi akkor nem jöhetett, a direktora sehogysem akarta elengedni Pozsonyból.

— Jó, jó — mondotta Almássy — várjunk. Majd jössz még Mancsi mihozzánk.

De Mancsi ezután nemsokára otthagya a színpadot, férjhez ment egy grófhhoz és elment vele falura, a birtokukra gazdasszonykodni. A kis naivából komoly, gondos gazdasszonyka lett. A szíve azonban mindig visszahuzta a világot jelentő deszkákhoz, ahonnan olyan nehezen vált meg.

A szinigazgatóknak rendszeren jó szímatjuk van. Almássynak is jutott elég ebből a tehetségéből és így esett meg, hogy kiszimatolva a grófnévá lett Mancsi titkos vágyait, egy héttel ezelőtt táviratot adott fel, amely így szólt:

gr. csakyne barna manci
albertfalva
manci gyere daysi 200
almassy

Ami azt jelentette, hogy méltóságos asszonyom, kegyeskedjék bennünket megtisztelni becses megjelenésével, eljárszai a Dollárkirálynőben *Daisy Grayt* és kegyeskedjék csekély kétszáz korona honoráriumot ezért elfogadni.

Almássy másnap hiába várta a választ. Harmadnap kapott egy táviratot, amelyben röviden csak ennyi volt:

almassy szeged
nem megyek
manci.

— Ejoye, ejnye, mondotta Almássy és megvakarta Szabó titkár fejét, ennek fele sem tréfa.

Erre leült és írt egy nyolc oldalas levelet a grófnénak.

De a grófné még így sem jött Szegedre.

Almássy most már nagyot gondolt. Vonatra ült és meg sem állott Budapestig. Ott villamosra ült és negyed óra múlva Csákyné Barna Mancsi előtt állott.

— Hát jössz Mancsi? — kérdezte a grófnétől.

— Mennék — felelte a grófné, de nem enged az uram.

— Ha nem enged, hát majd elviszlek, kiáltott elszántan Almássy és erre se szó, se beszéd, karonfogta és vitte magával a grófnét, akinek alig volt annyi ideje, hogy a kalapját feltegye. Egy negyedóra múlva már Budapesten voltak és a gyorsvonat három óra múlva a szegedi pályaudvaron tette le az utasokat.

* A Góth pár a Vigszínházban. Budapestről jelentik: Góthné Kertész Elka és Góth Sándor tudvalevőleg még a tavasszal elhagyták a Vigszínházat, ahol annyi sikert arattak a színháznak és maguknak egyaránt és a Magyar Színházhoz szerződtek. Arról értesülünk, hogy a művész pár legközelebb visszatér a Vigszínházhoz. A tárgyalások befejezést nyertek és a szerződést rövidesen publikálják.

* Két színház Kolozsvárott. Kolozsvárott péntektől kezdve két színházban tart előadásokat Janovics Jenő dr. A téli színházon kívül az új színházban is — amely vasbetonból épült — lesznek előadások. Pénteken a téli színházban Beulemans kisasszony házassága, a nyáriban A cigányszerelm kerül színre. Szombaton Macbeth — A gésák, vasárnap délután A cigány — Rozmaring néni, vasárnap este A cigányszerelm — A balga szüz. A téli színházban 7 órakor, a színházban 8 órakor kezdődnek az előadások.

* Az Aida reprise. Verdi örökbecsű, nagyszerű operájának, az Aidá-nak lesz reprise szerdán az aradi színházban. A hatalmas operának bemutatása annak idején óriási sikert aratott Aradon s az igazgatóság fényes kiállításal, pompás előadásban állította be a darabot. A rendezőség most még fényesebb díszleteket készített erre a reprizre. A főbb szereplők közül a régiek Wlassák Vilma, Ladiszlay, lovag Ferrari, új lesz a darabban H. Fekete Aranka, Polgár és Herold.

* A balga szüz premiérje. Henry Bataille világhírű s szenzácios sikert aratott négyfelvonásos színműve. A balga szüz lesz a legközelebbi premiérje az aradi színháznak. Bataille ma a legdivatosabb és legismertebb francia író s ez a munkája Budapesten a Nemzeti Színház színpadán is hatalmas sikert aratott. A premier csütörtökön lesz.

* Országos színházi műsor. A vidék nagyobb színházainak e heti műsora: Szeged: Dollárkirálynő. Gyerekasszony. Sasfók. Luxemburg grófja (Gallovióh Jenőné felléptével.) A balga szüz. A kis szökevény (kétszer). — Debrecen: Cigányszerelm (kétszer). — Kolozsvár: A téli színházban: Karenin Anna. A balga szüz. Aranyvirág. A muzikus leány. Beulemans kisasszony házassága (kétszer.) Cigányszerelm. Az új színházban: Cigányszerelm. Gésák. A balga szüz. — Temesvár: Orvosok. Carmen. A muzikus leány. A balga szüz. A nők kedvence. Bobémélet. Varázskeringő. — Kecskemét: Balkáni hercegnő (háromszor.) Taitun. Nick Carter. Svinákok. Tilos a csók. — Miskolc: A balga szüz (kétszer.) Nobántsvirág. Az elvált asszony. Rombadólt oltár (kétszer). Balkáni hercegnő. — Pécs: Színészvér (négyyszer.) Luxemburg grófja. Kormánybiztos (kétszer.)

* Semiramis. A világ fennállása óta két asszony hordta ezt a nevet. Az egyik a legendáé, a ki a hagyományok szerint Babilon népét igazta Jeromba, a ki a szerelem raffinériának volt kegyetlen szívé istennője, a másikat az oroszok vallották magukénak: Ka'alin cárnőt, a kit az Észak Semiramisának nevezett a világ. Az utóbbiról tudunk mindent és ha látjuk az Uránia színház Semiramisát, ezt a kegyetlen nézésű, remek szép asszonyt, megtudjuk érteni, hogy miért kellett annyi életerős embernek korai halált halnia, csak azért, mert élvezték annak az asszonynak csókját, ölelő karjainak melegét. Szinte fascináció erő van ebben a Semiramisban, a ki bibliai idők nagy tragédiái közepette áll előttünk. Ahogy odaáll a lázongó asszirok gyilkolni akaró tömege elé, ez a legmegkapóbb látvány, amihez valóban királynői megjelenés, veleszületett cézári hajlamok keltenek. A publikum elbűvölve nézi azt a nagy színésztalentumot, a ki ilyen élethűségben tudja elének varázsolni rég letűnt idők minden illúzióját. Pathénak igazi remekműve ez a kép és az Uránia büszke lehet rá, hogy ezt a képet bemutathatta az aradi publikumnak. Kolosszális sikere mellett semmikép sem marad hátrányban a Tolstoj egész temetését bemutató nagyhírhű mozgófénykép, melyet szintén szerdán mutatnak be utoljára. 241

* Világvárosok rejtelméi. Más a vidék és más a nagyvárosok élete. Azok a nagyszabású gazdák, melyeknek híre beszokta járni az egész világot, nem teremnek a vidéken, hanem csak a világvárosokban. Koldus részvénytársaság, spaccskaszinó csak a Metropolisokban van és a nagy kártyások közé keveredő sipistáknak is a világvárosok adnak otthont. Ezekről az érdekes dolgokról szól Király Pál nagyszerű darabja, melyet a szerző személyesen olvas fel az Urániában. A világvárosok rejtelméi szerdán este kilenc órakor kerül színre, amikor ismét a szerző személyesen olvassa fel a darabot. 241

* Negyvenhat festmény megvásárlása. Nagy Zsiga országos híré kiváló festőművész tárlata feltűnést keltett az aradi közönség körében. Már a megnyitás napján több kép kelt el és a közönség igazán lelkes pártolásban részesíti a művészt, aki tudatában lévén művészetének és erős tehetségének, az átlagáron felül bossátotta áruba kiállított képeit. Dacára a szokottnál magasabb áraknak, óriási érdeklődés mutatkozik a tárlat iránt s alig van festmény, amelyre már ajánlat ne érkezett volna. Ez a nagy kereslet arra indította Weiss Leó műkereskedőt, hogy az egész tárlatot megvegye. Az alkú és a vétel ma megtörtént és Weiss Leó a mai napon megvette Nagy Zsigától az egész tárlatot, vagyis mind a negyvenhat festményt, amelyet a művész Aradon kiállított. Természetes, hogy a tömeges, szinte szokatlan nagy képvásárra való tekintettel Weiss Leó lényeges árkedvezményben részesült és így most az agilis műkereskedő abban a helyzetben van, hogy a képeket a kiszabott áron alul is eladhatja a műértő közönségnek. Hiszünk, hogy az érdeklődés a tömeges képvásárra való tekintettel csak növekedni fog és egy-két nap alatt elkel a tárlat valamennyi festménye.

* Az Apolló színház sikerei. Minden várakozást felülmutat az aradi Apolló színház műsora. Estéről-estére nő az érdeklődés a pompás műsor iránt. Hangos jókedv otthonos az Apolló kedves és intim helyiségében, de ez csak természetesen, mert aki látta az Apolló előadásait, az feltétlenül igyekszik minél többet eljárni az új mozgó színházba, hogy egy kedélyes és kellemes estét szerezzen magának. A látványosságok és humoros jelenetek kifogyhatatlan sokasága egymásután peregrek egész este. Az Uránia budapesti tudományos színház kiváló műsordarabjait Aradon kizárólag csupán az Apolló színház adja elő. Első ilyen előadás szüfolt nézőtér előtt tegnap este folyt le. Ráth István nagyszerű darabját, a

Szegény gazdagokat mutatták be. A Szegény gazdagok (az elegáns világ) a társadalmi ma látszólag boldogjaival foglalkozik, a kiknek a rang és mód minden eszköze rendelkezésükre áll, hogy megszerezzék a földön elképzelhető jót és szépet. Elég ha a két felvonásból a ló darab egyes fejezeteit felsoroljuk és máris látszik, hogy széleskörű, érdeklődő, színes és változatos anyagot dolgozott föl Ráth István. Az első rész a szalonok világának élvezeteit mutatja be, a párisi nagy operától egészen a kutya-zsurokig. A második rész a divat öröngéseit és a Szegény gazdagok erkölcsait. Száznegyven színesen vetített képből és kilenc mozgófényképből áll a darab. A szöveget Heltay Jenő, az aradi Nemzeti Színház népszerű tagja olvassa fel. A Szegény gazdagok előadása szerdán este újból a műsoron marad. 4458

Letartóztatott orvos

— Szerellem, tiltott műtét, fogház. —

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Arad, december 6.

A fővárosban uralkodó orvosnyomor nagyságát bizonyítja az a bűntény, amelynek nyomozása közben ma este az államrendőrség letartóztatta Ofner Oszkár dr. fiatal nőorvost, aki hosszabb ideig Tauffer professzor klinikáján működött s rendkívüli talentumot árult el. A klinikán szerzett széleskörű ismeretei arra indították, hogy önállósítsa magát. A Terézvárosban lévő Liszt Ferenc-tér 1. szám alatt rendezte be műtermét, ahova sok nő járt. Általában tudták, hogy Ofner szívesen segít a bajbajutott hölgyeken és a tiltott műtéteket 20-20 koronáért is elvégzi.

Egy ilyen tilos operáció aztán ma a fogházba juttatta a szerencsétlen embert, aki könnyezve vallotta be a rendőrtisztnek, hogy kénytelen volt a tilos műtéteket elvégezni, mert különben éhen halhatott volna.

Ofner Oszkárhoz néhány héttel ezelőtt egyik közeli cukrászújszlet alkalmából zottja, Schmidt Arnold ment föl és régi ismeretségükre hivatkozva, ezt mondta:

— A főnökömnek húszéves leánya, Dreznaut Emma szerelmes lett belém. Viszonyunk keletkezett, amely nem maradt következmény nélkül. A leánynak sikerült máig eltitkolni a szülei előtt. De tovább lehetetlen titkolózni, mert a magzat már nyolc hónapos.

Az orvos hosszas rábeszélés után megengedte, hogy a leány felkeresse. Megvizsgálta és a már csaknem teljesen kifejlett babától megszabadította a bűnbe tévedt leányt. A műtét sikerült, azonban Dreznaut Emma nagyon beteg lett s lehetetlen volt szülei előtt eltitkolni az előzményeket. A szülők nagy haragra lobbantak.

— Beesukatom magát, — mondta az apa Schmidt segédnek s nem is gondolva arra, hogy leányának is kellemetlenséget okoz, fölrohant a rendőrségre. A följelentés alapján nyomozást indítottak és kihallgatták a leányt, meg a segédet, akik töredelmes vallomást tettek.

— Mennyit fizetett az orvosnak? — kérdezték a segédétől.

— Húsz koronát, — mondta, — de kérem, ne keverjék bajba a szegény doktor urat, ő nem hibás. Én okoztam a bajt, engem vonjanak felelősségre.

A rendőrség ma este kihallgatta az orvost is, aki beismerte a bűnt. Ugy őt, mint a segédet és a beteg leányt letartóztatták.

TÖRVENYKEZÉS.

A kicserélt bunda.

— Körözött vásári árus. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 6

As őszi vásáron történt. Rostás Árpád gyulai kereskedő a Szabadságtéren sétálgatott azzal az eltökélt szándékkal, hogy a tére városi bundát vásárel magának. Régen fájt a foga egy szép városi bundára és egész nap mást se csinált, mint gondos szakértelemmel mustrál-gatta a különböző színű prémekkel bélelt ruhadarabokat. Végre is megállapodott egy sötétszürke, prémgalléros, ugyanilyen bélésű bundában.

— Hogy ez a kis buuda? — kérdezte közömbösséget színelve, pedig a szive majd kiugrott, ugy tetszett neki a bokáig érő imponáló külsejű télitkabát.

— Négyezer korona, — felelt ugyancsak közömbösséget tetteve egy zömök, pocakos, rőt szakállu emberke, pedig a kötendő jó üzlet reményében az ő szive is hevesebben dobogott.

Rostás csak kétszáz koronát irányzott elő, hidegen és előkelően ígért tehát 150-et. A bundás ember méltatlankodva nézett a Szabadságszoborra, aztán sóhajtván engedett 50 koronát. Miután így a megegyezésre alapos kilátás volt, félórai alkudozás után 280 koronában szerencsésen megállapodtak.

— Mindjárt fel tetszik venni? — kérdezte a bundás ember.

— Nem, csak pakolja be — mondta Rostás. Egy kis dolgom van itt a Fiume kávéházban, majd ugy tíz perc múlva visszajövök és magammal viszem a csomagot.

Ugy is történt. Rostás egy negyed óra múlva visszajött, szeretettel megsimogatta a csomagot és a lövönattal kivágtatott az állomásra. Ami ezután történt, azt a gyulai kereskedő így panaszolja el feljelentésében, melyet ma juttatott el az ügyészhez:

— „Tekintetes ügyészség, én nem tudom, vannak-e még varázslók, vagy nincsenek. Ha vannak, ugy én egy bűnös varázslatnak lettem áldozata. De ha nincsenek, ugy az a pocakos, vöröshaju ember egy közönséges gauner, egy szélhámos, egy svindler, akihez képest az a Crippan nevű doktor egy tökéletes szentimén. Mert mit tett ez a gazember, mialatt én távol voltam? Azt tette, hogy az én drága, szép szürke bundám helyett egy ócska, piszkos fekete rongyot pakolt be, amelyen valami kopott sárga szőr van, de az is ugy hull, mint ősszel a falevél. Kérem ezt az embert sürgősen kinyomozni és fegyházbüntetéssel sújtani. Megérdemli...”

Az ügyészség nyomban megindította a nyomozást a nem közönséges szélhámosság ügyében és annyit már sikerült kideríteni, hogy a csalást nem aradi kereskedő, hanem valami vásárról-vásárra utazó ruhaárus követte el. A gyulai kereskedő által adott személyleírás alapján elrendelték a család országos körözését.

§ Változások a szegedi bíról karban. Szegedről jelentik: Simon Ákos dr. királyi ítélőtáblai bíró a Petrovics István dr. battonyai főszolgabíró ellen folytatott sajtópör ísgalmi folytán négy heti szabadságot kért és kapott. A bíró munkaképesége helyreállván, szolgálatára jelentkezett s az igazságügyminisztérium engedélyével pörének jogerős befejezéséig hétéfőn Korpássy Gyula dr. törvényszéki bírótól átvevte a telekkönyvi osztály vezetését, míg Korpássy Gyula bírót a polgári főlebbeszei tanácsba osztotta be Pókay Lék helyet-

tes törvényszéki elnök, Simon Ákos dr. helyett pedig ugyanennek a tanácsnak elnöki székében Balsay József dr. törvényszéki bírós foglalta el. Ehhez a helyeseréhez azért kellett a miniszter engedélye, mert az ügyviteli szabályzat értelmében Simon Ákos dr. táblabírói rangjánál fogva csak tanácselnöki munkakörben foglalkozhatott.

§ Fegyházra ítelt kuruzslóné. Messze földön híres kuruzslóné volt Mucsi Istvánné, aki Csermőn igazította el a szegény emberek ügyesbajos dolgait. Minden testi és lelki nyavalyát gyógyított különböző sikerrel és különösen speciálista volt a hűtlenné vált szívek visszahódításában. Legalább is ő azt mesélte. A javasasszony tudományában bizakodva, Aszódi József csermői gazda is azzal a kérelemmel járult hozzá, térítse vissza hozzá valamiképp Varga Annus szívét. Három évig élt együtt a leánnyal boldog yadházasságban, de pár hó előtt faképnél hagyta és egy pelyhes állu fiatal-emberrel oszta meg a földi jókat. Mucsiné vállalkozott a hűtlen teremtés visszatérítésére. Száz koronát kért a gazdától, aztán átadott neki egy csomag zöldes színű port, ezzel az utasítással:

— Péntek éjjel egy és két óra között a harmadik kakasszórál szórja rá ezt a port a hűtlen asszony ablakára. Másnap ugy jön vissza magához, mintha soha el nem ment volna.

Mucsi István hálálkodva vette át a zöld rovarport és pénteken a mondott időben áhítatos lelkesedéssel szórta rá a port Varga Annus ablakára. Aztán várta a hatást. Mikor Varga Annus se másnap, se egy hét múlva nem tért vissza, elment a jósnőhöz és visszakerete a pénzt. Mucsiné hajlandónak mutatkozott egy újabb adag varázspor kiszolgáltatására, de Aszódi elveszítette bizalmát és a száz koronát sürgette. Mikor pedig nem kapta meg, feljelentette Mucsinét az aradi törvényszéken csalás miatt. A bíróság tekintettel arra, hogy a csermői jósnő már két ízben lopásért, két ízben csalásért büntetve volt, két évi és hat havi fegyházra ítélte Mucsinét. Felebbezés felytán az ügy a nagyváradi ítélőtábla elé került, amely a törvényszék ítéletét tulazigorunak találta és Mucsiné büntetését két évi fegyházra szállította le.

§ Petíciók a Kurian. Budapestről jelentik: A Kuria I. választási tanácsa ma kezdte meg Bethlen István gróf Kossuth-párti képviselő mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását. A választást a kisebbségben maradt Wittmann Ernő munkapárti jelölt választói támadták meg. A Kuria II. választási tanácsa ugyancsak ma kezdte tárgyalni a Szepesházy Imre munkapárti képviselő mandátuma ellen benyújtott petíciót, a melyet Artim Mihály volt néppárti képviselő választói adtak be. A kérvény stetés, itatás, vesztegetés és részrehajlás címén kéri a mandátum érvénytelenítését.

§ Az ékszerész családja. Pár hét előtt egy aradi ékszerészhez beállított egy jól öltözött fiatalember, Weisz Árpád néven mutatkozott be és azzal a mesével, hogy Aradon gazdagon fog megnősülni, 1100 korona áru ékszerért vett át az ékszerésztől. Az elővigyázatlan ékszerészt megfélemlítette a fiatalember beszélőképessége, továbbá azok az előkelő nevek, amelyekre hivatkozott és gyanútlanul átadta neki az ékszereket. Weisz előbb egy nyilatkozatot adott még át, hogy a mennyiben a párti visszamegy, az ékszereket hiánytalanul átadja, ezt azonban nem tette meg, ellenben nyomtalanul ellillant. Az ékszerész most följelentést tett a család ellen és Weisz körözését ma elrendelték.

Vége a tanárok harcának.

— A kormány ajándéka. — Zichy János gróf nyilatkozata. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, december 6.

A mai nap felejthetetlen lesz a magyar tanári kar előtt. A mai napon ugyanis megszűntnek tekinthető az a harc, amelyet a tanári testületek indítottak helyzetük javítása érdekében. Ma este a képviselőház pénzügyi bizottságának ülésén, amelyen a kultusztárca költségeit tárgyalták, Zichy János bejelentette, hogy méltányolta a kormány a tanárság kívánalmait és eláll a sérelmes újításoktól, a mellett pedig fizetésbeli emelkedést is ígért a tanárok statusrendezéséről szóló törvény keretében. A tanárok számának szaporítását és a heti órák mostani számának megtartását is megígérte.

A miniszter kijelentéseit különben alábbi tudósításunk részletesen közli:

A képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésén folytatta a költségvetés tárgyalását. Ma a kultusztárca került sorra, a mely méltán meglepetést kelthet, mert váratlanul kiderült, hogy a költségelőirányzatban a tanári kar legtöbb követelése teljesítve van.

Kammerer Ernő előadó kérésére maga Zichy János gróf kultuszminiszter ismertette a költségvetésnek a tanárok statusrendezésére vonatkozó részét. A miniszter kijelentette, hogy a középiskolai tanárok statusrendezését már az 1911. évi költségvetésben megfelelő módzatok mellett megkezdi és az 1912. évi költségvetésben teljesen keresztül is viszi. A polgári iskolai és gyógypedagógiai tanítók fizetésrendezését pedig 1912-től kezdve nem öt, hanem három év alatt lehetőleg végre fogja hajtani. A szolgálati időnek harmineről harminötre való felemelését elejti a költségvetési törvényből. Ezt egy külön törvény fogja megállapítani, de a szolgálati idő felemelése csak azokra a tanároknak fog vonatkozni, akiket az új törvény életbelépte után fognak kinevezni. Ugyancsak elejti a miniszter a pedagógiai okokból célszerűtlen heti óraszám felemelését és e helyett a tanárok számát kívánja megfelelően szaporítani.

A vita folyamán a miniszter még egyszer felszólt. Kijelentette, hogy a középiskolai oktatás intenzivitása érdekében mindent el fog követni. Az 1911. évi költségvetésben való új intézkedések közül kiemelte a miniszter, hogy a tízennegy kerületi főigazgató közül három személyi pótlékban is részesül, amelyet nyugdíjban is élvez. A középiskolai igazgatók egyharmadát főigazgatóvá nevezte ki és így azok a VI. fizetési osztályba kerülnek. Mint-hogy ennek következtében az ötödéves korpótléket nem tarthatják meg, hatszáz keronás működési pótlékre lettek felvéve. A középiskolai igazgatóknak a VI. fizetési osztályba való felvétele 7200, majd utóbb öt év múlva 7800 keronás fizetést biztosít, amit a VII. fizetési osztályban nem érhetek volna el.

A középiskolai tanárok számára a korpótlék változatlan meghagyása mellett a miniszter megnyitotta a VII. fizetési osztályt. A statutumrendezés előtt a tanárok fele a IX.-dik, fele a VIII. fizetési osztályba tartozott. Így az ötödéves korpótlék nélkül 4400 K. maximummal, a korpótlékkal pedig 5400 keronás fizetést érhetnek el. Az új statutumrendezés vívmánya az, hogy a maximum 6000 keronára, illetőleg a korpótlékkal 7000 keronára emelkedhet.

Érdekes még a kultuszminiszternek Bakonyi Samu felszólalására tett azon megjegyzése, hogy ő, mint már többször kijelentette, az 1848. évi XX. t. c. alapján áll. Az irr. autonomia kérdését beható tanulmány tárgyává fogja tenni és reméli, hogy e tekintetben hamarosan határozott nyilatkozatot is tehet, ami ma még lehetetlen, mert hivatalba lépése óta nem volt alkalma a kérdés mélyére hatolni.

A bizottság a költségvetést elfogadta és a részletes tárgyalást holnapra halasztotta.

A győztesek.

*

Vizer Lajos.

Még soha senki dobbal verébet nem fogott. Csak az operettekben fogadható el — ott is mulatság gyanánt — az olyan szituáció, hogy Bumbum generális először a nagy ágyt sütteti el és azután küldi tűzvonalba a gyorstűzelő puskáit. Ezek egyszerű igazságok, melyet minden gyermek tud. Azonban az élet legnagyobb eseményeit elemezve, részeire bontva, csakhamar meggyőződhetünk, hogy csupa ilyen elemi, apró és milliószor elcsépezt igazságokon alapulnak. Az aradi függetlenségi párt legutóbbi vereségének okait megállapítani nem a mi feladatunk. Nem is ezt akarjuk. De Vizer Lajos általános tisztelt személyével foglalkozva, meg kell mondanunk, hogy a bukás nem a vezér nobilis hangtalanságán, hanem inkább a tábor mulármáján fordult meg. Nagy volt a pukkanás, de kevés volt a magja a lövedéknek, melylyel az ellenfelet célba vették. Dobbal verébet fogni nem lehet.

Midőn ezt a függetlenségi párt elnökről és táboráról megállapítjuk e helyen, azt is elismerjük, hogy a törvényhatósági bizottság termében is Vizer Lajos rokonszenves egyénisége teszi a jobb és nagyobb szolgálatot annak az ellenzéki bloknak, melynek intencióit, célját és politikai törekvéseit egy egész emberöltőn át Vizer Lajos tisztán és hamisítatlanul, minden mellék céltől mentesen juttatja kifejezésre.

Helyes, ha a politika teljesen kiküszöbölődik a város tanácsházából és a törvényhatóság gazdasági és kulturális kérdésekkel foglalkozik. Azonban a mi sajátos véralkatunk olyan, hogy a hel szemünk nem látja a sugót, melyben valami politikai kobold húzódik meg, megérzi a keszünk és a hajába akad, hogy a pokol fenekéről is a fórumra hurcoljunk. A jó izlésű ember mit tehet ilyenkor? Igyekszik a csunya alakot visszakergetni. A rossz izlésű ellenben körülrajongja és bálványként imádja. Tudja, hogy hamis az isten, de éppen ez kell neki.

Állapítsunk meg Vizer Lajosról, hogy minden esetben jó izléstől tanuskodott. Az erőszakolt, békebonzó, hajánál előráncigált, politikai szelvetésre szánt tendenciáktól mindig távol állott, noha a függetlenségi eszméknek meggyőződétebb katonája nincs e városban, mint ő.

Ha higgadsága, józansága és meggyőződésének szilárdsága előtt meghajtunk az elismerés zászlóját, akkor csak rá kell mutatnunk a legutóbbi képviselőválasztás után történetekre, hogy indokoljuk, miért látjuk őt örömmel a törvényhatóságban. Elismerjük, hogy mélyen fájó sebet ütött a küzdelem balsikere és a felkorbácsolt szenvedély kitörésre keresett utat. De, hogy ez nem történt meg, hogy a választási aktus befejezte után aradi és aradi polgár békés munkájához tért vissza, abban nagy szerepe volt Vizer Lajosnak, a vesztes párt elnökének. Az ő szavai lecsendesítették a háborgó kedélyeket és az elkövetett hibákat őszintén feltáró beszéde magabeszállásra, a tanúságok megszívlelésére készítette a morajló pártot. Aki a város békéjének érdekében a keserűség percében is a maga fájdalmát alárendeli, azt a város min-

dig készen találja arra, hogy a baj idején a gáton álljon.

Czirákj Márton.

Valamikor, a magyar romantika idején a színészeket elnevezték a nemzet napszámossainak. Ma már a színészre sértés, ha őt ezzel a dicsőséges nyomorúságot jelző epitetonnal illetik. Krö-zusi fizetések, magas társadalmi pozíció egy-egy nevesebb „napszamos” jutalma, aki annyit törődik a nemzettel, mint — a direktora. Azonban a fogalom él tovább és sajnos, a népoktatás névtelen hőseire ma jobban illik, mint bármikor azokra, akikre kreáltak. A tanító egy hónapra sem kap annyi fizetést, mint némely színész egy estére és mégis ő van hátrányban emezzel szemben.

A nemzet robot-munkásai, akik nehezebb munkát végeznek a kőtörésnél, akiknek működéséről annyi sok üres dicsőítő frázis hangzik el, de fizetésük még arra sem elég sok esetben, hogy éhen haljanak tisztességesen — a tanítók. Agyba-főbe szeretjük őket, elmondjuk, hogy nemzetmentő munkát végeznek, a nemzet díszét és virágát az ő atyai szeretetükre, nemes lelkükre bizzuk, tehát mennyire értékeljük, de ha tíz forint fizetésjavítást kérnek, akkor lemosolyogjuk és osodálkozva kérdezzük: miért e nagy mozgás, nem elég egy tanítónak a hatszáz keronás minimum?

Arad város közönségéről minden talzás nélkül el szabad mondani, hogy kivételképen, a tanítóival szemben, soha sem volt szűkkeblű. Ugy anyagi helyzetük, mint a társadalmi téren kivívott pozíciójuk messze túlhaladja mindazt, ami másutt a tanítónak osztályrésztül jut. Helyesen van ez így. Arad város tanítói olyan nivóra emelték a város oktatási intézményeit, hogy jóhírnevünk egy jó részét ők építették fel.

A harmadik kerület választói ennek a kiváló testületnek egyik legkiválóbbját tüntették ki bizalmukkal és Czirákj Mártont képviselőjükkel bízták meg a törvényhatóságban.

Ennek a kerületnek dolgos, munkás népe tudja, hogy ez a tanító milyen igazi mépnevelő munkát végez az iskolában, de tulajdonképen az iskolán kívül.

Méhészete és fajbaromfi tenyésztete mintaszerű és a város, habár nagyon csekély összeggel, támogatásra méltónak találja, mert Czirákj óriási nagy körnek tesz hasznos szolgálatot assal, hogy a gazdaság e két ágával már igen sok család részére szerzett a száraz kenyér mellé húst is. Aki tudja, hogy a magyar gazdálkodó, konzervatív természeténél fogva, milyen nehezen nyerhető meg modern és intenzív élelmiszer termelésre, az becsüli meg a maga értéke szerint azt a munkát, melyet Czirákj a periferiákon végez.

A mintaszerű iskolának kiváló igazgatója bizonyára a város egyéb ügyeinél és éppen olyan figyelmet keltően fogja hallatni szavát, mint ahogy eddig az iskolaszékben volt alkalmunk ezt tapasztalni.

MULATSÁGOK.

(= A január elseji hangverseny. Az aradi nyomdászok január 1-én nagyszabású, hangversenynyel egybekötött táncestélyt rendeznek. A nagyszámu rendezőség nagy apparátussal dolgozik azon, hogy a programszámokat mentől művésziessébben állítsa össze. A hangversenyszámokat elsőrendű művészek és jónevű diletánsok fogják betölteni. A nyomdászok dalköre is fáradozik azon, hogy dalezámait mentől precízebben betanulja. Az izléseken és csinosan elkészített meghívókat már a hét folyamán szét fogja küldeni a rendezőség.)

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 7-én az időjárás: változás nem várható.

— Uj gróf, uj báró. Budapestről jelentik: A király Almásy Pál kamarásnak, magyar testőrségi századosnak és törvényes utódainak a grófi méltóságát, — Hámos László nyugalmazott főispánnak és törvényes utódainak pedig a bárói méltóságát adományozta.

— Metianu — titkos tanácsos. Az aradi Tribunának jelentik Bécsből, hogy Metianu János nagyszabeni görög keleti érsek metropolitát, az aradi görög keleti román egyházmegye volt püspökét a király valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

— Jelölés az iparkamarába. Az aradi iparosok egy igen tekintélyes része az iparkamarai választásokra jelöltek állított és a névsorba lelkesedéssel iktatta Kalmár Nándor nyomdatulajdonost. Minden más szempont kiküszöbölésével egyedül az arravalóságát és rátermettségét mérlegelve történt ez a jelölés. A választási küzdelem eredménye bizonyára igazolni is fogja, hogy Kalmár képességei és iparos érdekek védelmében eddig is tanúsított buzgósága elismerésre talál szaktársainál, akik a legjobb keszre bízzák gazdasági képviselőtüket, mikor ezt a széles látókörű, nagy szorgalmu férfiut választják a kamarába.

— A kultuszminiszter az új egyetemről. Budapestről jelentik: A kultuszminiszter a pénzügyi bizottság ülésén kijelentette, hogy a főiskolai oktatás decentralizálását okvetlenül szükségesnek tartja, már csak abból a szempontból is, mert ez az ifjúságot egyes vidéki gócpontokra utalná, ami több tekintetben kedvező lenne. Az új egyetem felállításánál természetesen tekintetbe kell venni az illető városoknak már meglevő kulturális intézményeit, viszont a kérdés megoldásánál arra is figyelemmel kell lenni, hogy az egyes városok milyen anyagi áldozatot képesek és hajlandók hozni. E tekintetben a miniszter elismerését fejezte ki Debrecen városának a bejelentett nagy anyagi támogatásért.

— A szerencsétlenül járt aradi hivatalnok. Mai lapunkban írtunk arról, hogy egy aradi állami jószágigazgatósági tisztviselő szerencsétlenül járt Mariaradnán. Az illető hivatalnok, Hantó (és nem Antal) István a hidfőjáróról való esés következtében gerinctörést szenvedett és most a lippai kórhásban ápolják. A mai nap folyamán Aradról sokan érdeklődtek az általános tiszteletben élő hivatalnok állapota iránt. Sajnos, délelőtt rendkívül lehangoló jelentéseket kaptak az érdeklődők, mert Hantó állapota délelőtt aggasztó volt. Délután azonban jobban érezte magát és ismét részletesen elmondta a sajnálatos baleset részleteit. Gyógyulása hosszabb időt fog igénybe venni.

— Anyák iskolája. A külföldi nagyobb városokban és Budapesten is oly nagy látogatottságnak örvendő Anyák iskoláját, a hol az anyák a modern osecsemő táplálás aktuális kérdéseivel megismerkedhetnek, s a gyermeknevelésben oktatást nyernek, Adler Imre gyermekorvos nálunk is be fogja vezetni. Januárban lesz az első ingyenes, körülbelül 4 hétre terjedő tanfolyam hetenként 2 órával. Helyet és időt később közölük.

— Értesítés. Az Aradi Villamosági Részvénytársaság központi telepén felszerelés alatt álló új gép bekapcsolása folytán a kábelhálózat mentén való áramszolgáltatás ma és holnap déli 12 és 1 óra között szünetelni fog.

— Tizezer korona a kolozsvári diák-otthonnak. Stroescu Vazul, a magyarországi román célok ismert mecénása, a kinek nyílt leveléről tegnap megemlékeztünk, értesítette Mihó János dr. szászvárosi földbirtokost, hogy a kolozsvári egyetemi hallgatók könyvtára és otthona céljaira tizezer koronát adott. Az összeget Párisból, a nagyszabeni Albina útján utalványozta Stroescu.

— Életunt aggastyán. Jenei Pál 66 éves kádársegéd ma éjszaka a Marosba ölte magát. Reggel a mikalakai határon vetette partra hulláját a víz. Jenei tegnap este nyolc órakor távozott el hazulról. Valószínű, hogy valahol leitta magát és részegségében követte el az öngyilkosságot. Családja állítása szerint már többször hangoztatta, hogy megvált az életől. Anyagi gondjai nem voltak, mert gyermekei mindennel ellátták és maga is szerette a munkát és dolgozott még tegnap is.

— Az angol választások. Londonból jelentik: A mai választási napon megválasztottak 12 kormánypárti, 12 unionista, 3 munkapárti és 3 nacionalista képviselőt. Igen heves volt a küzdelem London egyik külvárosában, ahol Burus munkaügyi miniszter állott szemben egy szocialista és egy unionista jelölttel. Mikor a miniszter a választási helyiségbe lépett, a szűffrazettek szóbelileg inzultáltak.

— Szegényes lakásban gazdag halott. Temesvárról jelentik: Szegényes kis szobában lakott Pelc Tamás, volt vendéglős. A jórészfárosi Rózsa-utca kilencedik szám alatt volt a lakása, ahol szerényen, csendesen éledegelt. Néhány nap előtt súlyosan megbetegedett s amikor szomszédai azt tanácsolták neki, hogy hívjon orvost, Pelc kijelentette, hogy „az ilyen számírságra nincs pénze”. Általában koldusnak tartották az öregot, aki tegnap meghalt. — Nagy volt azonban az ámulat, amikor Furek Béla telekkönyvi tisztviselő megjelent a halottasházban, a hozzátartozók hátrahagyása nélkül elhunyt Pelc Tamás lakásán, hogy az ingóságait átvegye. Ebben a munkájában szenzációs eredményre bukkant. Egy régi ládában egy takarékpénzári könyvecskét talált, amelyeknek összes értéke a 17.000 koronát is meghaladja. Ezenfelül 2710 korona papírpénzt is talált.

— A nagyváradi titokzatos ember. Nagyváradról jelentik: Elemér Ferenc nagyváradi t. rendőrfőkapitány egy színész külsejű embert, gyanus viselkedése miatt az utcán letartóztatott. Most már egész halom adat van a rendőrség birtokában a rejtélyes ember bűnlajstromához. Igazi nevét még most sem lehet tudni, de minden jell arra vall, hogy negyestül, nemzetközi színhámos került hurokra. Az ismeretlen gyanus férfi első kihallgatásánál Schneider Ödön nyelvmesternek mondotta magát. Előadta, hogy sátorlajuhelyi születésű, végzetit théológus, a papi pályát elhagyta, hogy tanári oklevelet szerezzen, de ebben gégebaja megakadályozta. Folyékonyan beszél latinul, olaszul, franciául, angolul, németül és magyarul. Hosszabb időt töltött Olasz- és Franciaországban, ahol nagyuri családoknál nevelő volt. Gégebaja azonban nagyon elhatalmasodott — és ezért a nagyváradi kiimára volt szüksége. A tavaszzal jött haza Olaszországból, pár napig Budapesten időzött, majd Bécsbe ment, aztán szeptemberben Nagyváradra került. A rendőrség táviratozott Budapestre és Sátorlajuhelyre. Mikor ezt megtudta Schneider, újabb mesével állt elő s azt mondta, hogy tulajdonképpen Scholcz Kornél Ödön a neve. Tegnap már meg is állapították a detektívek, hogy szeptember hó vége óta a Rimánóczy-szállóban lakik Kovács Kornél dr. tanár nev alatt és különböző gyanus ügyletekkel foglalkozott. A rendőrség tovább kutat a rejtélyes ember bűnei után.

— A pápa és a katolikus uralkodók. Rómából jelentik: A szentszék legközelebb jegyzőket fog kibocsátani, melyben energikusan követeli annak a régebbi rendelkezésnek betartását, a mely meghagyja a katolikus uralkodóknak, hogy ha Rómába jönnek, előbb a pápát látogassák meg és csak azután tegyenek látogatást a királyi palotában. E régi rendelet felújítására az ad okot, hogy ősszel kezdődik az egységes Olaszország megalapításának 50 éves jubileumi ünnepe és ebből az alkalmából több külföldi uralkodó szándékszik meglátogatni az olasz királyt.

— Az elmebetegügyi törvénytervezet. Régi gravaman, hogy nálunk az elmebetegügy nincs kellőképpen szabályozva. Az erre vonatkozó törvény házagos, legalább is nem kielégítő és annyi vizsgálásra ad módot és alkalmat, hogy az időszakai sajtónak nem egy alkalommal kellett beszámolnia tragikus, vagy felháborító esetekről. Báró babarói Schwartzler Ottó egyetemi tanár, a nagy tudású, kiváló elmeorvos átérzve e hiányokat, még 1902-ben egy elmebetegügyi törvénytervezetet dolgozott ki. Alkalmassabb egyéniség nem is vehette volna kezébe ezt a nagy és fontos ügyet. Ha valaki arrahivatott, hogy ilyen törvényt elkészítsen, úgy ez bizonyára nem más, mint babarói Schwartzler Ottó, aki mindennel tisztában van és akinek figyelme mindenre kiterjed. Két évre rá, 1904-ben az Országos Közegészségügyi Tanács az akkori belügyminiszter, Tisza István gróf elé terjesztette a hatalmas és házagpótló tervezetet, de a Ház elé nem került. Most a tudós professzor könyv alakban adta ki a tervezetét. Talán így mégis emlékezetben marad és törvény lesz belőle. Legalább is emlékeztetébe hezza a mérvadó köröknek, hogy ezen a téren is tenniük kell valamit.

— Kirakatverseny Aradon. Az Aradi Kereskedők Köre már régebben elhatározta, hogy a kereskedői izlés és művészet fejlesztése és jutalmazása céljából, alkalmas időben kirakatversenyt rendez. A kör vezetősége a legjobb alkalomnak a karácsonyi vásár heteit tekintette, amikor a kereskedők legnagyobb része ugyanis igyekszik kirakataival a közönség figyelmét magára vonni, amikor tehát a versenyben való részvétel nem okos külön kiadást és fáradságot. E mellett a karácsonyi hetekben rendezett kirakatverseny kétségen kívül fokozott mérvben fogja a közönség figyelmét az üzletre irányítani és mint rendkívüli látványosság, bizonyára növeli Arad idegenforgalmát az üzleti élet nagy heteiben. A kirakatverseny december 15-től 26-ig fog tartani s abban minden szakmabeli üzlet részt vehet. A verseny díja pénzbeli jutalmak, emléktárgyak és elismerő oklevelek lesznek, amelyek odaitélése fölött Arad előkelő kereskedőiből, az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat kiküldöttjei bevonásával alakítandó zsűri fog dönteni. A kirakatverseny rendezőbizottságának elnökéül az Aradi Kereskedők Köre Demán Sándor kereskedőt kérte föl, akinek vezetésével a szervező munkálatok már megkezdődtek. A versenyben való részvételre december 12-ig lehet jelentkezni a Kör irodájában, vagy a bizottság elnökénél. A jelentkezők számától függ a kirakatverseny megtartása fölött való végleges határozat. A versenyben résztvevők neveit felragasztokon és a hírlapokban fogja közzé tenni a kör. A verseny ebben a formában, amikor annak tulajdonképeni céljai mellett a kereskedők üzleti érdekeit, a város forgalmát és ünnepi díszét is szolgálja fogja, bizonyára élénk visszhangra fog találni s az idő rövidsége ellenére meg fogja találni a siker eszközeit.

— Perzsaszőnyeg raktáram Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt megnyitott. Tisztelettel Schwarz Zsigmond.

— Öngyilkos ügyvéd. *Salgótarjánból* jelentik: A város egyik legtekintélyesebb ügyvédje, Czigler Jakab dr. tegnapelőtt este revolverrel szívenlőtte magát, a nyomban meghalt. Czigler tíz év előtt nyitotta meg irodáját, amely nagyszerűen ment. Több uradalomnak, így a többek között a Koburg féle hercegi uradalomnak is ügyésze volt. Hozzátartozói az öngyilkosság okát pillanatnyi elmezavarban keresik. A tragikus véget ért ügyvédet tegnap temették el nagy részvét mellett.

— Letartóztatott sikkasztó. *Kölnből* jelentik: Günther rempteni közjegyzőt, aki hatszáz ezer koronát elsikkasztott, tegnap letartóztatták. Günther letartóztatásakor öngyilkossági kísérletet követett el, revolverrel mellbe lötte magát és súlyosan megsebesült. Állapota életveszélyes.

— Nyilatkozat. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Tekintetes Szerkesztőség! Folyó hó 6-án a *Függetlenség* 279. száma „Megfelelőbeztet városatyá választások” o.m. alatt több indok felsorolása mellett foglalkozik a III. és IV-ik kerület választási eredményének megsemmisítésével, hivatkozva több tanura, kik között az én nevem is szerepel. Mivel az ügyről tudomásom nincs és nevemet illetéktelenül szerepeltették, csak azért, hogy egy állami tisztviselő nevét ily ügygel kapcsolatban hangzathassák, ez uton kerem az illető urakat, hagyjanak engem ki ez ügyből, hisz én nem szenvedek semmiféle szereplési viszketőségben. Tisztelettel Nádrai György, állami tanító.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban december hó 6-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Vajczkai István kocsiának Sándor nevű fia. Horváth György kocsiának Ilona nevű leánya. Meghalt: Balog István 1 napos fiú. Balog József 1 napos fiú. Gingyila Mária 20 napos leány. Házasságot kötött: Nagy Lajos pincér Tamás Urzsébettel.

— Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jó hírű ékszerészünk gyönyörű karácsonyi újdonságait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstneműek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. *Mesés első árak.* Telefon 439. 4399

— Babatündér. A Babatündér című opera eszer csillogó látványossága ujul meg mostanában a Fischer Simon féle karácsonyi tárlaton. Hát hiszen igaz, a Fischer-cég babraktára minden esztendőben káprázatos, de ilyen hatalmas babahadsereg még soha nem vonult föl az arad hálósádjában, mint az idén. Gyönyörű díszben, parádés öltözetben mutogatják magukat és bátran állják ki a sok kíváncsi szempillanást, mely a nagyforgalmu áruházban feléjük szegeződik. De sorok egyre ritkulnak, mert bizony nagyban folyik már a karácsonyi vásár. S mire az utolsó szöghaju baba elhagyja a szabadság téri tündérpalotát, ránk köszönt karácsony szépséges ünnepe. 4474

— Nem frázis, valóság! Drágaköves aranyékszereket, örökszép karácsonyi ajándéktárgyakat feltűnően mérsékelt árban adok. Készíték ékszereket művészi kivitelben, lelkiismeretesen, olcsó árban. Waldmann J. ékszerész, Szabadságtér 14. (Piume-kávéház mellett.) 4359

— Mindenki nézze meg, hogy van-e elegendő névjegy és ha netalán az fogytán van, ne hagyja annak megrendelését az utolsó percre, amikor már a megrendelések fölbalmazódván, nem is lehet azokat a rendes időre elkészíteni, hanem rendelje meg az Aradi Nyomdarészvénytársaság nyomdájában, ahol elegáns, divatos és remek kivitelű nyomtatott névjegyek 100 darabonként két koronáért kaphatók. Vidékre 100 darabonként 2 kor. 40 fillér előzetes utalványozása ellenében bérmentve küldjük.

— Sok pénzt takarít meg mindenki, aki női és férfi divatcikkekben nálam szükségleteit beszerzi, mert elvem, mint kezdő kereskedő: „Nagy forgalom, kevés haszon.” Különösen megemlítem, hogy a karácsonyi szezon alkalmával csinosan kiállított ajándéktárgyaimat nagyon jutányosan bocsájtom rendelkezésére igen tisztelt vevőimnek Szíves látogatást kérve, vagyok kiváló tisztelettel Németz István Arad, Andrassy-tér 20. 4241

— Az egyetlen arczépitőszert, amelyet a hölgyeknek legjobban ajánlhatunk: a *Földes-féle Margit-kréme*. Ár 1 korona, kapható minden gyógyszertárban.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér, Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatásu.

• Természetes vasmentes savanyúvíz. •
• Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakba •

SCHULTES ÁGOST Gyógy- és Lithium-Forrás vállalat, Budapest, Rudolftr. 8.

Színházi pletykák.

(Fővárosi levél.)

(A. cim.) *Biró Lajos* új darabját rendkívüli sikerrel mutatta be ezen a héten a Magyar Színház és ez a siker, amely a premiéren olyan zajosan nyilatkozott meg a darab mellett, állandóan hozzászegődött a *Sárga liliom* hoz. Estéről-estére zsufolt hás nézi végig a darabot, amelynek igazán nem volt szüksége arra a külön érdekességre, hogy az udvari vonatkozásokat kihagyják belőle és Sándor főhercegből nagyherceget csináljanak. Bizonyos persze, hogy a közönség érdeklődését még ez is fokozza és a publikum most már érdekességet és pikantériát lát abban is, amikor *Törzs Jenő* így szólítja meg a színpadon:

— Hercegséged...!

Tegnap már a második este játszották a Magyar Színház-ban az ilyen módon megváltoztatott *Sárga liliom* ot, most is az utolsó zugig megtelt a színház és a közönség halálos ösöndben, figyelő érdeklődéssel hallgatta az izgalmas, érdekes jeleneteket. A közönség között ott volt valaki, aki ismerte a darabot eredeti formájában is és most, a mikor a lojális változtatásokat látta, így szólt a mellette ülő barátjához:

— Hát érdekesek, érdekesek ezek a változtatások. De a stilszerűség kedvéért még a cimben is kellett volna valami kis változtatást tenni.

— Micsodát?

— A stilszerű cím most már ez lett volna: „*Fekete-sárga liliom*...”

(*Lehár karácsonya*.) A Király-Színház-ban eddig huszonkét alkalommal adták táblás házzal *Lehár* diadalmas operettjét, a *Cigányszerelmet*. Kedden már megéri a *Cigányszerelm* első jubileumát, a melyet minden bizonnyal gyorsan fog követni a többi is. *Lehár* maga a cigányszerelm révén ismét olyan népszerű lett Budapesten, mint a *Vig* özevgy legforróbb napjaiban. És a népszerűségét és sikerét egyenesen óriássá fogja növelni az, hogy a Városligeti Színház-ban sorozatos előadásokban adják föllevenített régi operettjét, a Bécsi asszonyokat, az Operaház-ban pedig nemsokára meglesz a hercegisasszony bemutatója. A hercegisasszony utolsó próbáira és bemutatójára *Lehár* Budapestre fog jönni és ilyenformán valószínűleg itt tölti a karácsonyi ünnepeket is.

Épp erről beszélgettek a napokban egy színeztársaságban, ahol a társaság egyik tagja megszólalt:

— No, ha *Lehár* Pestre jön karácsonyra, akkor gyönyörű karácsonya lesz.

— Miért?

— Mert karácsony vasárnapján négyszer adnak *Lehár* darabot.

— Négyszer?

— Igen. A Királyban délután megy a *Luxemburg* grófja, este a *Cigányszerelm*, az Operaház-ban a hercegisasszony és a Városligeti Színház-

ban a Bécsi asszonyok. A budapesti színházak karácsonya *Lehár* karácsonya lesz...

(A népszerűség.) Óriási sikerrel adják a *Vig* színház-ban a *testőr-t*; *Molnár* Ferenc briliáns darabja majdnem teljesen lefoglalja a műsört. Ilyen népszerű, ilyen gyorsasággal még alig lett darab és ilyen sikerre a *Vig* színház sem emlékszik vissza.

A nagy népszerűséget tegnap egy társaságban egy idősebb lipótvárosi hölgy is konstatalta, akit tíz év óta a *testőr* csalt először a színházba. A második fölvonás, amelyben tudvalevőleg a *Pillangó* kisasszony zenéjét játsszák a színpalak mögött, tetszett öngyűsségének a legjobban és mikor erre terelődött a beszéd, közbevetette:

— Érdekes, hogy ez a darab milyen gyorsan lett népszerű. A negyedik előadás után a Hungáriában vacsoráztunk és ott már játszotta a cigány A *testőr* zenéjét...

VÁROS ES MEGYE.

Sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1910. évi december hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: Polgármester havi jelentése. — U. az jelentése az 1909. évről. — A m. kir. belügyminiszteriumnak intézvénye a Weitzer-féle alapítvány tulajdonát képező ingatlanok eladása tárgyában. — A polgármester kétféle jelentése *Mittner* István adóisszát ellen elrendelt fegyelmi eljárás tárgyában. — *Werner* Sándor dr. kérvénye orvos-tudori oklevelének kihirdetése iránt. — A gazdasági szék elterjesztése a legeltetési díjak befizetése körül a báron-rendszernek behozatala iránt. — A tanácsnak jelentése az Ujtelep egy részének szennyvízcsatornával való ellátása iránt. — U. az előterjesztése a Hungária textilgyár által tervezett munkásházak tárgyában. — A tanácsnak javaslata a huszárgaság megszüntetése tárgyában intézendő feliratnak kiegészítése iránt. — A m. kir. belügyminiszter leirata egy építésmérnöki állás megszervezése tárgyában. — A tanács előterjesztése a Gábor-dűlői utnak megnyitása érdekében a kisajátítási jognak kérelmezése iránt. — A debreceni keresk. és iparkamara átirata egy oly vasúti vonalnak létesítése iránt, mely *Kassát* Temesvárral Aradon át közvetlenül összekötné. — *Braun* József és ne-jének felebezése a tanácsnak csatorna hozzájárulási költség ügyében határozathozatala ellen. — A tiszti ügyészség betérjeszti *Rózsa* Antallal telekvétel iránt megkötött szerződést. — *Fischer* József, *Sipos* Péter, *Dezsőffy* Samunnak bérlet átruházás iránti kérelme. — A tiszti ügyészség betérjeszti *Vass* Mátyás és *Braun* Gusztáv szállodásokkal az átvonuló katonatisztek elszállásolása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. — A tiszti ügyészség betérjeszti *Barcsa* Abellel, *Macsinik* Il-léssel, *Oláh* Györggyel, *Sédity* Györggyel, *Kalcsu* Krisztával és *Stratku* Péterrel megkötött földhaszonbérleti szerződéseket jóváhagyás végett. — U. az betérjeszti *Scheibel* Vilmossal egy illemhely létesítése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. A polgármester jelentése a *Szederhátra* vezető utnak járhatóvá tétele tárgyában.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

— A kamarai választások. A csütörtökön végbemenő kamarai választásokra nagy előkészületek folynak. A pártok erős küzdelmet folytatnak a választás napjáig többször is tartanak gyűléseket, bankettekét. Alább közöljük az egyes csoportok, testületek jelöltjeit asszal a megjegyzéssel, hogy ezeken kívül még számos egyéb jelöltek is vannak.

Az iparosok külön jelöltjei: *Braun* Gusztáv szállodás, ifj. *Czeiler* István asztalosgyáros, *Czeiler* István öntő, *Czernóczy* Mihály cipész, *Dörner* János gyáros, *Fleischer* Adolf vasbutor gyáros, *Frick* József építőmester, *Glück* József szobafestő, *Glück* Károly mészáros, *Gruber* István fodrász, *Koch* Dániel

műszerész, Kohn József bsdogcs, Kristóvry János sütő, ifj. Moskovits Izidor szabó, Olár Jusz-tin cipész, Reinhart Gyula butorgyáros, Reisinger Sándor építőmester, Réthy Viktor nyomdász, Schäffer Richárd vízvezeték-szerelő, Sugar József szabó, Stoll Béla lakatos, Verbos Nándor butorgyáros, Vlatt István ács, Weiss Márkus cukorgyáros. — Az aradi ipartestület: Kristóvry János építőmester, Reinhart Gyula butorgyáros, Balogh Dávid kályhás, Glöck Károly mészáros, Gruber István fodrász, Hönig Ottó szivattyú-készítő, Braun Gusztáv, a vendéglős ipartársulat elnöke, Probst Mihály építőmester, Sebey Ferenc asztalos mester, Schäffer József könyvkötő, Steigerwald Alajos ipartestületi elnök, Szántay Lajos építész, Ozirák Alajos szabó, ifj. Müller József gyáros, Szabócsky László kefékötő, Kohn József bsdogcs és szerelő, Csailer István festő mester, Koch Dániel villany-szerelő, Stark Sándor eszmadia, Olár Jusz-tin cipész, Kristóf György borbély, Endre Géza nyomdász, Varga Kálmán női szabó, Reisinger S. mérnök. — A függetlenségi párt: Steigerwald Alajos butorgyáros, Hönig Ottó szivattyú-készítő, ifj. Müller József kelmefestő, Szabócsky László kefékötő, Meisztrovics János sertésbizlaló, Balogh Dávid kályhás, Szántay Lajos építész, Schäffer József könyvkötő, Stark Sándor eszmadia, Sebey Ferenc asztalos, Varga Kálmán női-szabó, Szida László hentes és mészáros, Probst Mihály építész, Solymos József vasöntő, Kristóf György fodrász, Endre Géza nyomdász, Tesits Sándor kocsmáros, Kiss András férfi szabó, Kalmár József műszerész, Fock Gábor esztaralyos, Berczy Pál szijgyártó, ifj. Badocsányi János szijgyártó, Brecska Károly cipész, Lehocz Sándor bérkocsis. — Az aradi kisiparosok egyesületének jelöltjei a következők: Huppert Henrik, Berczy Pál, ifj. Csailer István, Steigerwald Alajos, Dörner János, Kalmár Nándor, Schäffer Richárd, Reiner J. Gyula, Fleischer Adolf, Glöck Károly, Guttman József, Koch Dániel, Borai Gyula, Kristóvry János, Braun Gusztáv, Nagy Adolf, Sugar József, Mihály Illés, Endre Géza, Horváth József, Kohn József, Kalmár József.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, dec. 6.

Az eszések — amiből mostanában a szükségeseenél többet kaptunk — hatását a vetésekre sokféleképen magyarázzák. Egyik érvelés szerint a bőséges csapadék árt, a másik szerint a vetések fejlődésére kedvező, amelyek közül az utóbbi állja meg a helyét.

A gabonaterület irányzata a külföldi jegyzésekre szilárd volt, ma ellenyhult.

A mai piacon elkelt:

800 mm. buza	10.10—10.30
500 mm. tengeri	4.50—4.60
Zab	7.40—7.50
Árpa	6.80—6.90
Rozs	6.60—6.70

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 6.

Amerika ¼-el magasabb. Kinlát, vételkezd korlátolt, 15 ezer mm. 5—10 fillérral olcsóbb.

Az árak 50 kilónkénti átlagban:

	Dél	Észak
	zárt	nyit
Buza 1911. áprilisra	11.16—11.17	11.15—11.16
Buza 1911. májusra	11.11—11.12	11.09—11.10
Buza 1911. októberre	10.83—10.84	10.84—10.85
Rozs 1911. áprilisra	7.87—7.88	7.86—7.87
Rozs 1911. októberre	7.77—7.78	7.78—7.79
Tengeri 1911. májusra	5.65—5.66	5.65—5.66
Zab 1911. áprilisra	8.42—8.43	8.42—8.43

A Temevari Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti korona értékben.)

1910. Dec. 6.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	9.50—9.90
76	—	—	—	9.91—10.—
77	—	—	—	10.00—10.10
78	—	—	—	10.10—10.20

Buza (Temevari keresk. áru):

75 kil-grammos	—	—	—	9.70—9.80
Rozs	—	—	—	6.75—6.85
Árpa	—	—	—	6.60—6.65
Zab	—	—	—	7.10—7.20
Tengeri	—	—	—	6.10—6.20
Tengeri (ul)	—	—	—	4.45—4.50

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Dec. 6 —

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	111.40
Magyar koronajárjádék 4%	—	—	—	92.05
Magyar koronajárjádék 3½%	—	—	—	81.—
Magy. földteherm. kötvény 4%	—	—	—	92.25
Horvát-szlavon földteherm. kötv. ny	—	—	—	94.—
Magyar nyerevényorsz. kölcsön	—	—	—	222.—
Tiszaszab. és szegedi sorajegy. kölcsön	—	—	—	157.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	93.—
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	—	96.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	115.50
Osztrák koronajárjádék 4%	—	—	—	93.10
1860. évi osztrák államsorajegy	—	—	—	168.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	18.30
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	85.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	672.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	153.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.85
Német birodalmi márka	—	—	—	117.52½
London vista	—	—	—	240.32½
Páris vista	—	—	—	95.12½
20 márkás arany	—	—	—	28.51

Feladós szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi december hó 7-én:

B bérlet. B bérlet.

A i d a.

Nagy opera 4 felvonásban. Irta: Verdi G.

SZEMÉLYEK:

A király	H rold E	Ramphis	Polgár S.
Amneris	H. ekete A.	Amonasró	Ladiszlay J.
Aida	Wlassák V.	Egy követ	Vass Jenő.
Radames	Ferrari A.	Egy papnő	Zalay Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-uca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. dec. 7-én, szerda:

1. Cserépgyártás. Tanulságos. — 2. Madagaszkár. Természet utáni felvétel. — 3. Az aviatikus. Numerus. — 4. Első szerelem. Dráma. — 5. A déliasszériai földrendés. Természet utáni felvétel. — 6. Bukjel szoknya. Kacagató kép a divathóbortból. — 7. Chrisanthém asszonyosság. Szenzációs japán dráma. — 8. Kecsege ur látogatába megy. Bohózat. — 9. Semiramis. Pathé legnagyobb szenzációja. — 10. Tolstoj Leó temetése Jasnaja Poljánában.

Az előadások tartama 1 ó, fél óra.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Ma szerdán

A világvárosok rejtelmeiből.

Irta és felolvassa: Király Pál. — A darabot kizárólag mozgófényképek illusztrálják.

Helyárak: I-ő hely 1 kor., II-ik 30 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

1911. január 1.

Az Aradi Könyvnyomda-szok Szakegyesülete és az Aradi Gutenberg-dal-kör a Fehér Kereszt nagytermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrassy-térl új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma, szerdán 1910. december 7-én este 8 és fél órakor.

A budapesti Uránia Tudományos Színház műsorából:

Szegény gazdagok.

(Az elegáns világ).

Két felvonásban, 140 színiesen vetített képpel és 9 mozgófényképpel. Irta: Ráth-Végh István. Felolvas-a: Heltai Jenő, az Aradi Nemzeti Színház tagja.

Délután 5 órától kezdve rendez mozgófénykép előadások.

Műsoron: Tolstoj temetése.

Helyárak: I-ő rendű páholy 5 kor., II-od rendű páholy 4 kor. Páholyülés 1 kor. Zártsék 1 kor. I-ő hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az Uránia darabok előadására 20 filléres jegyek nem adatnak ki.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhatar. — Buffet.

NYILTTA

SZENÉLY-SELTERS
AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTŐ
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomorbagok és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd, telefon 130. Éles Ármia, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb. cégeknél és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6735

Kérje csak a valódi

kiváló tolett szert. 2691

Százezer családnál használatban.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállékpessé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a valódi 15, 30 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser Borax-Szappan 30 fill. Tola-szappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminánál.

Szenzációs ajándékok!

Minden egyes megrendelőnk, aki fényképfelvételeit nálunk eszközli, teljesen ingyen egy díszes Biedermayer szerű naptárt kap ajándékba saját arcképével.

Stojkovits és Békés

1845 fotoművészeti szalonja

Arad, Szabadság-tér 16. szám.

(Domány-palota.)

ÚJ ÜZLET ARADON.

November elsején Andrásy-tér 20. szám alatt a Központi szálloda mellett

Ékszerész és órászületet

nyitottam.

Dus raktárt tartok: drágakő, arany és ezüst ékszerekben, arany ezüst és acél óra különlegességekben, továbbá ezüst és prima china ezüst tárgyakban, úgy hogy a legkényesebb ízlésnek is teljes mértékben megfelelelhetek.

JAVITÓMŰHELYEMBEN

mindennemű szakbavágó munkák, óra és ékszerjavítás, továbbá átalakítások a legnagyobb szakavatottsággal jó jótállás mellett végeztek.

Mint üzletembernek és iparosnak elvelem: 4135

Szoliditás, olecsóság és megbizhatóság

egy árak mint a végzett munka tekintetében, a miről remélhetőleg módomban lesz meggyőzni a tisztelt közönséget. — Tisztelettel

FELLNER SAMU,

órász és ékszerész.

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság.

Meghívó.

A Magyar Benoid-gáz részvénytársaság 1910. évi december hó 17-én, d. u. 3 órakor az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak üléstermében

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a t. részvényeseket az igazgatóság ezennel meghívja.

A szelvényivekkel ellátott részvények a közgyűlésen résztvenni kívánó részvényesek által 1910. évi december hó 13-ának, d. u. 4 órájáig leteendő k vételismervények ellenében:

Aradon: az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál, a Magyar Benoid-gáz r. t. pénztáránál (Pécskai-ut 14.)

Budapesten: a Magyar Benoid-gáz r. t. pénztáránál VII., Rákóczi-ut 80.)

Temesvárott: a Magyar Benoid-gáz r. t. pénztáránál (Hunyadi-ut 2.)

Tárgysorozat:

1. Két részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Egy igazgatósági tag választása.
3. Az igazgatóság indítványa a cég szövegének „Benoid-gyári Részvénytársaság“-ra leendő megváltoztatása iránt és ezzel kapcsolatban az alapszabályok 1. és 35. §§-ainak módosítása.
4. Az igazgatóság felhatalmazása arra nézve, hogy a cégbíróság által a határozatokra nézve netán kívánt módosításokat saját hatáskörében megtehesse.

Arad, 1910. december hó 6-án.

4478

Az igazgatóság.

Keresünk expediciónk részére egy kiségitő nő vagy férfi munkaerőt. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

DISZMŰMUNKÁK
MONITROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
KÖNYVKÖTÉSZE
Aradi és Csanádi vasutak palotáján

NYOMDOR N LEGMODERNIERS
PERKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
MOL N LEGEVSZERÜBB BERÖTÉSŐL
FOGVA N LEGFENYERÜBB KÁLLITÁSUN
DISZTÖTÉSÉT KIDJUK RÉSZITEN

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATÖR KÖTÉS.

TELEFON 151. SZ.

A K I N E K

ismerettség híján

házasúrnóra, nevelőre, fiatlevesetőrre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vincsellőre, kertiészre,	kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy frodasszolgára pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re vsn szükségre,
---	--

A K I

bőrbeadni kíván

birtoke, házi, vadászterü- letet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
--	---

A K I

eladni kíván

butort, hongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	születet, mühelyt, lakást, stb. vagy
--	---

A K Imindeneket vétel vagy bérbevételei esik-
jából keresi;**A K I**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabban ér csált, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”
Ez hirdetés
rovatát használja.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Zálogházból**

kváltott arany, ezüst- és
gyémánt-árakat vesz és el-
ad **Farkas Streicher**
Arad, Tőkölly-tér 1. 2974

Egy szegénysorsu

de igen jóra való fiu valamely gép-
gyári vagy géplakatos műhelybe
szeretne bejutni, hogy idővel a gép-
pész mesterséget elsajátíthassa. A
fiu igen ügyes, szépen rajzol. Be-
szél és ír magyarul és románul.
Cime e lap kiadóhivatalába meg-
tudható. 4462

Aranyos menyecskét,

kinek figyelmét a kávéházban e
lapra felhívtam, kérdem, lehetsé-
ges volna-e találkozunk. Ha
igen, írjon. 4470

Egy mechanikus

és több pénzbeszedő ügynökök
felvételnek a Singer Co. varró
gép-részvénytársaságnál, József fő-
herceg-ut 9. 4466

Uri lakások.

8 utcai szoba, konyha és minden
hozzátartozó helyiségek azonnal
kiadók, szép üvegezett folyosóval,
egy utcai szoba, egy udvari szoba,
konyha, éléskamra, stb. azonnal
kiadó. Több 1 szoba, konyha, élés-
kamrából álló udvari lakás azon-
nal kiadó. Bővebbet Orosz L.
Mátyás háztulajdonosnál, Part-
gocsa 4. sz. — 10 perc a Szabadság-
utról. 4465

Aki a Révai Nagy Lexikonát

megvenni óhajtja, attól átveszem
a már elavult Pallas Lexikont. A
Révai Lexikont részletfizetésre is
szállítom. — Veszek legmagasabb
árban egész könyvtárakat és hang-
jegyeket, 90,000 kötetes kölcsön-
könyvtár és 80,000 kötetes zenemű-
kölcsonzó intézet. Uzeti könyvek
gyári raktára. Kerpel Izsó könyv-
és papirkereskedése, Aradon. 4071

Knézich Károly utca

11. számú ház szabad kézből eladó.
Bővebbet ugyanott. 4420

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahü-
velyt, 100 drb. 25 fill. 1000 drb.
K. 2-40. Egyedül kapható Ingusz I.
és Fia könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1651

Keresek

Neues Wiener Journal-t Subabon-
nementre. Cimeket a kiadóba
kérek.

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vig-
netták kaphatók Ingusz I. és Fia
könyv és papirkereskedésében
Arad, Andrassy-tér 16. 671

Ki venne nőül 18 éves ár-
vát 400000
kor. vagyonnal? Csak komoly szá-
ndéku urak, ha vagyontalanok is,
kiknél gyors nősülés akadályba
nem ütközik, írjanak e címre: L.
Schlesinger Berlin 18. 4834

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata
Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok
fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.

5417—1910.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. föld-
mívelésügyi miniszter ur 106732 IX.
A. 3. sz. körrendelete folytán fel-
hívom a gazdaközönség figyelmét
a haltenyésztésre.

A haltenyésztést a földmívelés-
ügyi kormány megfelelő támoga-
tásban hajlandó részesíteni. A se-
gélyezés részben a beruházások
költségeiből bizonyos hanyad meg-
térítésében, részben pedig a népe-
sítéshez szükséges halanyag 50—
100%-ának több éven át díjtalan
átengedésében áll.

Az érdeklődő gazdaközönség
részére az országos halászati fel-
ügyelőség a tervek díjtalan el-
készítése mellett szakszerű ut-
mutatást ad.

Felhívom a haltenyésztéssel
foglalkozni kívánó gazdaközönsé-

get, hogy az államsegély iránti
kérvényeiket helyzetük részletes
körülményeivel az óhajtott segélye-
zés mérvének megjelölésével a
nagyméltóságú m. kir. földmive-
lésügyi miniszter urhoz intézzék.

Arad, 1910. november 28 án.

A polgármester tavollétében

Kádas Kálmán,
főjegyző.

22824—1910. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvény-
hatósági bizottsága által 8382—
228—1897 sz. a. alkotott és kor-
mányhatóságilag jóváhagyott a
„cselédmenedékhely” létesítéséről,
a nő cselédek jutalmazásáról szóló
szabályrendelet 4. §-a értelmében
minden év végével is cselédjuta-
lom címén 400 koronát tevő 3
díj és pedig I. 200 korona, II.
100 korona, III. 100 korona lesz,
az arra érdemes cselédek részére
kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt
pályázhatnak 18 életévet betöltött
jó és hűséges magaviseletű, havi
vagy évi bér mellett szolgáló hely-
beli vagy idegen illetőségű nőcse-
lédek, kik kizárólag, vagy főleg
a házban vagy a család egyes
tagjainak szolgálatában Arad szab.
kir. város törvényhatósági terüle-
tén egyfolytában legkevesebb 3
éven át gazdájok megelégedésére
szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá
nem esnek és a cseléd beiratási
díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a
beiratási díjfizetést elrendelő sza-

bályrendelet életbe lépte előtti, va-
gyis 1882 év előtt léptek szolgál-
latba s azóta változatlanul mindig
egy helyen szolgálnak, a beiratási
díj feltétele alól kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült
cselédnek újabb pályázata esetén
a korábbi jutalmazást megelőző
szolgálati idejében nem számítható.
A szolgálati idő tartamában be-
számítható az az idő is, melyet a
cseléd oly szolgálatban töltött el,
a mely szolgálat a cseléd tartó el-
halálása miatt szűnt meg. A
díjak kiosztásának alapjául a szol-
gálati idő nagysága vétetik, el-
sősorban azok beérkezett kérvé-
nyek egy helyben leghuzamosabb
ideig szolgáltak. Egyenlő minőség
esetén összes szolgálati idejüket
véve Aradon legrégebben szolgál-
nak. Jutalomdíj elnyerése végett
december első napjától 15 napig
tartozik a cseléd gazdája vagy
gazdasszonya által kiállított bizo-
nyítvány, cselédkönyv és születési
anyakönyvi kivonata bemutatása
mellett a kapitányi hivatalnál sze-
mélyesen jelentkezni, ahol jelent-
kezése ebbeli kérelme jegyző-
könyvbe vétetni fog. A szemé-
lyesen jelentkezett cseléd a kívánt
okmányok mellékleteivel kérel-
mét írásban is benyújthatja. Ké-
sőbb és idő előtt beérkezett kérvé-
nyek visszautasítottat fognak. Ha
valamely évben a jutalmak egész-
ben vagy részben pályázat hiányá-
ban vagy egyéb okok miatt ki-
nem adhatók, a fennmaradt juta-
lomdíjak a következő évben ke-
rülnek kiosztás alá.

Arad, 1910. november 22.

Kapitányi hivatal.

Akar Ön Pénzt

megtakarítani?

Akar Ön jó árut is olcsón venni?

ugy keressze fel

KORÁNYI

cipő-, kalap- és uri divatáruházát,

mert szép és jó árut csak ott vehet a leg-
olcsóbban. — Saját érdekében győződjék meg!

és vigyázzon a cégre!

Korányi Jenő Szabadság-tér 3.

(a volt Winternitz-féle helyiség.)

● **Leszállított árak!** ●

Erős munkás cipő, kézi-
munka frt. 2-60 feljebb.
Férfi Box Bergsteiger frt.
3-75 feljebb.
Amerikai cipő box vagy
chewro frt. 6-50 feljebb.

Női fűzős cipő frt. 2-70 fel-
jebb.
Box fűzős frt. 3-50 feljebb.
Fiu-, gyermek- és leány-
cipők már 80 krajcártól
és feljebb.

Báli cipőkben óriási választék!Férfi-, női-, gyermek-, leány- és flu cipők minden
kivitelben és minden árban kaphatók! oooo

Legújabb divatu kalapok, nyakkendők és fehérneműekben

állandóan nagy raktár.

3307